

Wmo-beleidsplan 2012-2015

Verder bouwen aan een zorgzaam Lingewaard:
Verantwoordelijkheid leggen waar het hoort en
ondersteunen waar het nodig is

Inhoud

1. INLEIDING	3
1.1. ALGEMEEN.....	3
1.2. LEESWIJZER	3
2. BESTAAND BELEID	4
2.1. COALITIEAKKOORD EN PROGRAMMABEGROTING.....	4
2.2. WETTELIJK KADER	4
2.3. HOE EN WAAROM VAN DE WMO.....	5
2.4. REALISATIE DOELSTELLINGEN WMO-BELEIDSNOTA 2008-2011	5
2.5. CONCLUSIE	6
3. TRENDS EN ONTWIKKELINGEN	7
3.1. DECENTRALISATIE	7
3.2. PROGNOSE ZORGVRAAG.....	8
3.3. CONCLUSIE	8
4. PERSPECTIEF WMO LINGEWAARD 2012-2015	9
4.1. ONZE VISIE OP DE SAMENLEVING	9
4.2. BELEIDSVRIJHEID: GEDEELDE VERANTWOORDELIJKHEID EN TRANSITIE	9
4.3. STRATEGISCHE WMO-DOELSTELLING 2012-2015	10
5. SPEERPUNTEN 2012-2015	11
5.1. EIGEN KRACHT (A)	11
5.2. VERSTERKEN NABIJE OMGEVING (B).....	12
5.3. VERSTERKEN SOCIALE OMGEVING (C)	13
5.4. ALGEMENE EN PREVENTIEVE VOORZIENINGEN (D)	14
5.5. VRAAGVERHELDERING EN HULP OP MAAT (E).....	18
5.6. VANGNET (F)	21
5.7. CONCLUSIE	21
6. UITVOERING, FINANCIËN, MONITORING EN EVALUATIE.....	22
6.1. UITVOERING	22
6.2. FINANCIËN	22
6.3. MONITORING EN EVALUATIE	22
6.3.1. <i>Klanttevredenheidsonderzoeken</i>	22
6.3.2. <i>Prestatiegegevens Wmo</i>	22
6.3.3. <i>Doelgroepenmonitors VGGM</i>	23
6.3.4. <i>Benchmark waarstaatjegemeente.nl</i>	23
7. AFSLUITING	23
8. BIJLAGEN	24
8.1. OVERZICHT REALISATIE DOELSTELLINGEN WMO-BELEIDSNOTA 2008-2011	24
8.2. AMBITIES SOCIAAL DOMEIN D.D. 30 JUNI 2011.....	28
8.3. PRESTATIEVELDEN IN RELATIE TOT VERANTWOORDELIJKHEIDSLADDER	29
8.4. OVERZICHT PRESTATIEVELDEN EN GERELATEERDE BELEIDSNOTA 'S.....	29
8.5. RAPPORTAGE AAN MINISTERIE VAN VWS (WWW.ARTIKEL9WMO.NL)	31
8.6. BENUTTE DOCUMENTATIE.....	37
8.7. VERSLAG PARTICIPATIEBIJENKOMST 15 SEPTEMBER 2011.....	38

1. Inleiding

1.1. Algemeen.

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) bepaalt dat iedereen moet kunnen meedoen in de samenleving. Iedereen moet zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Als gemeente zijn wij verantwoordelijk voor de organisatie van hulp en ondersteuning die nodig is om te zorgen dat dit ook mogelijk is voor onze inwoners.

De Wmo schrijft in artikel 3 voor dat de gemeenteraad telkens voor een periode van maximaal vier jaar een beleidsplan vaststelt, dat richting geeft aan de door de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders te nemen beslissingen over de maatschappelijke ondersteuning. Volgens de tekst van de wet bevat het beleidsplan de hoofdzaken (kaderstelling) van het door de gemeente te voeren beleid op het terrein van de maatschappelijke ondersteuning. In het jaar 2008 is voor de eerste maal een beleidsplan vastgesteld: *Meedoen en meedenken: naar een zorgzaam Lingewaard! Wmo-beleidsnota 2008-2011*. Dit nieuwe beleidsplan moet gezien worden als een vervolg op het eerste beleidsplan.

De afgelopen vier jaren stonden in het teken van het inbedden van de Wmo in de lokale praktijk in Lingewaard. De komende periode zal worden ingezet op een doorontwikkeling van de Wmo met als centrale vraag: hoe kan de Wmo zo worden ingezet dat zoveel mogelijk inwoners actief en op eigen kracht meedoen aan de Lingewaardse samenleving? Met andere woorden: hoe kan worden geïnvesteerd in zelfregie, op vergroting van zorg voor elkaar, waardoor de sociale samenhang en leefbaarheid wordt vergroot. Het voorliggende beleidsplan Wmo 2012-2015 zal hierop ingaan: het bevat speerpunten die in de komende jaren via concrete voorstellen zullen worden uitgewerkt. Zij zijn gericht op het vergroten van de eigen kracht van mensen en het versterken van de nabije en de sociale omgeving. Maar ook op de versterking van de algemene en preventieve voorzieningen, zodat er een sluitend netwerk is om zorg op maat te verlenen voor personen die dat zelf niet kunnen (vangnetversterking). Met andere woorden: "de verantwoordelijkheid daar leggen waar die hoort en ondersteunen waar het nodig is".

1.2. Leeswijzer

In de eerste hoofdstukken wordt gekeken naar het bestaand beleid en de ontwikkelingen en trends die van invloed zijn op de maatschappelijke ondersteuning. Daarna zal worden ingegaan op het Wmo-perspectief voor de gemeente Lingewaard, waarna in de daarop volgende hoofdstukken de speerpunten en de uitvoering ervan zullen worden benoemd.

Ten slotte zal op het financiële aspect en de monitoring worden ingegaan.

Elk hoofdstuk zal worden afgesloten met een korte conclusie.

Als bijlagen bij deze notitie treft u onder andere aan de ambities sociaal beleid, een overzicht van de gerealiseerde beleidsdoelen Wmo-beleidsplan 2008-2011 en de uitkomsten van een interactieve bijeenkomst van 15 september 2011 over de invulling van de maatschappelijke ondersteuning en het gezondheidsbeleid in Lingewaard in de komende periode.

2. Bestaand beleid

2.1. Coalitieakkoord en programmabegroting

In het coalitieakkoord 2010-2014 zijn fundamentele waarden en beginselen opgenomen, die ook ten grondslag liggen aan het Wmo-beleid voor de komende jaren in Lingewaard:

1. Respect voor de burgers met open communicatie, directe betrokkenheid bij beleidsvorming en continue verantwoording.
2. Integriteit van bestuurders en ambtenaren gebaseerd op dienstbaarheid aan de bevolking, behartiging van de publieke zaak en betrouwbaarheid.
3. Eigen verantwoordelijkheid van de burgers bij de invulling van hun leefomgeving met aandacht voor veiligheid, milieu en cultuur.
4. Duurzaamheid met aandacht voor evenwicht tussen ecologische, economische en sociale belangen bij de inrichting van de gemeentelijke samenleving.
5. Sociale betrokkenheid met maatwerk gericht op deelname van alle burgers aan het maatschappelijk leven.

Daarnaast is in het coalitieakkoord een visie opgenomen over sociale voorzieningen en maatschappelijk werk:

“Sociaal isolement van de inwoners moet vermeden worden. Daarvoor is het belangrijk dat alle inwoners deel kunnen nemen aan het maatschappelijk leven. Hiertoe zijn de inwoners tot nu toe veelal aangewezen op ondersteuning van de gemeente. Dat geldt vooral voor ouderen en mensen met een functiebeperking. Voorkoming van maatschappelijk isolement vergt aandacht voor de individuele omstandigheden op het vlak van Maatschappelijk welzijn, Volksgezondheid en Volkshuisvesting (MVG) waarin mensen verkeren. De coalitie zal mogelijkheden moeten onderzoeken om alle inwoners in staat te stellen deel te nemen aan het maatschappelijke leven. De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) verleent hiervoor financiële ondersteuning. De coalitiepartners verzetten zich tegen het uitkliden van WMO-voorzieningen voor kwetsbare groepen op voornoemde beleidsterreinen en willen niemand in de steek laten. Op het gebied van reïntegratie en bevordering arbeidsparticipatie van inwoners met een uitkering is individuele benadering nodig.”

Ook in de programmabegroting zijn doelstellingen over de Wmo opgenomen:

“Maatschappelijke participatie

Het bevorderen van de maatschappelijke participatie van alle inwoners van Lingewaard, al of niet geholpen door hun eigen netwerk (vrienden, familie of bekenden) of door (vrijwillige) professionals.” en:

“Om het zelforganiserend vermogen en de maatschappelijke participatie van onze inwoners te faciliteren en, daar waar nodig, te stimuleren, geven wij in 2012 uitvoering aan de volgende beleidsspeerpunten:

- Het stimuleren dan wel ondersteunen van mensen om zelf de regie over het eigen leven te houden dan wel te krijgen;
- Het versterken van iemands nabije omgeving (partner, familie, vrienden);
- Het versterken van iemands sociale omgeving (o.a. buurt, vereniging, kerk, werk);
- Het verzorgen van preventieve voorzieningen;
- Het bieden van hulp op maat;
- Het bieden van een vangnet.”

2.2. Wettelijk kader

Sinds 1 januari 2007 zijn gemeenten door de Wmo verantwoordelijk voor het vormgeven van maatschappelijke ondersteuning, die bestaat uit 9 prestatievelden:

1. Sociale samenhang en leefbaarheid.
2. Ondersteuning van jeugdigen bij opgroeien en opvoeden.
3. Informatie, advies en cliëntondersteuning.
4. Ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers.
5. Bevorderen van zelfstandig functioneren en deelname aan het maatschappelijk verkeer.
6. Verlenen van individuele voorzieningen.
7. Maatschappelijke opvang.
8. Bevorderen van Openbare Geestelijke GezondheidsZorg (OGGZ).
9. Bevorderen van verslavingsbeleid.

De maatschappelijke ondersteuning heeft tot doel om het mogelijk te maken dat alle inwoners kunnen meedoen in de samenleving. De Wmo richt zich op het bevorderen van een sterke, zelfredzame samenleving en daarbinnen op het vergroten van de eigen kracht van individuele burgers. De wet is dan ook in de basis op alle burgers van Nederland gericht. De Wmo raakt aan alle levensterreinen van mensen en heeft daardoor betrekking op nagenoeg alle beleidsterreinen van de gemeente. Er is een nauwe samenhang tussen de doelstelling van de Wmo en de doelstelling van andere 'participatiewetten' op het gebied van werk, inkomen en inburgering. Daarnaast heeft de Wmo ook invloed op de 'harde' kant van het gemeentelijk beleid: de ruimtelijke infrastructuur. De Wmo dwingt gemeenten en maatschappelijke organisaties anders te kijken naar de ruimtelijke en sociale infrastructuur in de gemeente en de programmering van activiteiten op wijk- en dorpniveau. Het eindperspectief van de Wmo is een samenhangend lokaal beleid, gericht op alle burgers.

De Wmo is ingericht als een resultatenwet. De wet legt vast wat het resultaat van de ondersteuning is in plaats van standaardvoorzieningen voor te schrijven. Artikel 4 van de wet bepaalt specifiek dat gemeenten burgers compenseren voor beperkingen die zij ondervinden in hun zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Dit compensatiebeginsel is specifiek gericht op de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers, mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem.

2.3. Hoe en waarom van de Wmo

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) regelt dat mensen met een beperking de voorzieningen, hulp en ondersteuning krijgen die ze nodig hebben. Het kan gaan om ouderen, gehandicapten of mensen met psychische problemen. De Wmo zorgt ervoor dat iedereen kan meedoen aan de maatschappij en zelfstandig kan blijven wonen. Gemeenten voeren de Wmo uit en iedere gemeente legt andere accenten. In de Wmo wordt echter niet aangegeven hoe gemeenten de beperkingen van burgers moeten compenseren en welke voorzieningen gemeente dient aan te bieden aan de inwoners. Bij de start van de Wmo is in eerste instantie de weg vervolgd zoals die onder de Wet Voorzieningen Gehandicapten (WVG) en de AWBZ gebruikelijk was, namelijk aanvragen beoordelen op basis van protocollen en indicaties. Hiermee wordt echter niet per definitie recht gedaan aan de individuele omstandigheden én mogelijkheden van burgers. Daarnaast blijkt dat deze werkwijze financieel op de lange termijn niet meer haalbaar is. Gemeenten moeten daarom zelf keuzes maken en zoeken naar een oplossingsrichting die meer duurzaam is. Ook in de toekomst zullen dergelijke keuzes gemaakt moeten worden.

Het doel van de Wmo is: meedoen van alle burgers - oud, jong, mensen met of zonder een beperking, met of zonder gezondheidsproblemen - aan alle facetten van de samenleving, dus wonen, werken, vrijetijdsbesteding, sporten etc. Daarbij al of niet geholpen door familie, vrienden of bekenden. Dat vraagt om een grote onderlinge betrokkenheid tussen mensen. Als dat niet kan of niet lukt, dan is er ondersteuning mogelijk vanuit de gemeente. Gemeenten zijn beter in staat ondersteuning op maat aan de inwoners te bieden dan de Rijksoverheid dit in het verleden kon. De Wmo kan ook gezien worden als een preventieve taak van de gemeente. Door passende voorzieningen aan inwoners te bieden is het mogelijk samen met de persoon in kwestie en hulpverlenende instanties, een individueel ondersteunings- en voorzieningenpakket samen te stellen. Hierdoor kunnen mensen langer zelfstandig blijven wonen en leven. Een goed preventief (Wmo-) beleid zal tot gevolg hebben dat mensen minder snel in zwaardere vormen van zorg belanden.

2.4. Realisatie doelstellingen Wmo-beleidsnota 2008-2011

Het Wmo-beleidsplan 2008-2011 bevatte doelstellingen op strategisch en operationeel niveau voor de periode 2008 tot en met 2011. Er is ingezet op behoud van de goede kwaliteit van ondersteuning, met keuzevrijheid voor de burgers en met de zekerheid dat er altijd maatschappelijke ondersteuning is voor hen die deze niet zelf kunnen regelen. Bijvoorbeeld door slimme combinaties te zoeken tussen wonen, zorg en welzijn; door een volledig pakket van vraaggerichte collectieve voorzieningen aan te bieden en door ruimte te creëren voor ontmoeting en burgerinitiatief. Tevens is ingezet op vergroting van de kwaliteit van leven via burgerparticipatie en het creëren van een sterke 'civil society'.

Een formele evaluatie van de uitvoering van de Wmo-beleidsnota 2008-2011 heeft nog niet plaatsgevonden. Niettemin zijn er diverse bronnen waar uit geput kan worden om zicht te krijgen op de stand van zaken van diverse onderdelen van het Wmo-beleid: rapportages over de realisatie van de doelen uit de vorige beleidsnota, rapportages aan het rijk, uitkomsten van klanttevredenheidsonderzoeken (KTO), doelgroepenonderzoeken en benchmarks (zie ook hoofdstuk 6) en prognoses. Deze analyse vormt de basis

voor het bepalen van de speerpunten voor de komende vier jaar. Wat al gerealiseerd is, wordt benut als basis om op voort te bouwen. Veel daarvan is in de tussentijd opgenomen in andere beleidsdocumenten van de gemeente (zie bijlage 8.4).

Op de bestaande onderdelen wordt daarom niet diep ingegaan, maar wordt volstaan met een verwijzing naar het betreffende beleidsdocument of naam. Deze notitie is dan ook niet bedoeld om volledig te zijn, maar om de prioriteiten te benoemen voor onze inspanningen in de komende vier jaar. De uitgangspunten zijn in elk geval van toepassing op alle prestatievelden van de Wmo, ook wanneer onderdelen daarvan niet expliciet genoemd worden in deze notitie.

In de Wmo-beleidsnota 2008-2011 is per prestatieveld opgenomen welke strategische en operationele doelstellingen de gemeente wilde realiseren in de afgelopen vier jaar. In bijlage 8.1 is opgenomen in hoeverre deze doelstellingen daadwerkelijk zijn gerealiseerd. Een groot deel van de operationele doelen is bereikt. Uit de vorige beleidsperiode zijn nog niet gerealiseerd de doelstellingen met betrekking tot:

- het doorontwikkelen van vraagverheldering: 'de vraag achter de vraag' (prestatieveld 3);
- het 'inclusief' maken van algemene voorzieningen opdat zij bruikbaar en toegankelijk zijn voor alle inwoners van Lingewaard, ondanks een eventuele beperking (prestatieveld 5);
- samenwerking rondom Wonen-Zorg-Welzijn (prestatieveld 5);
- de ontschotting van dienstverlening om maatwerk te kunnen bieden (prestatievelden 5 en 6).

Deze aandachtspunten zijn daarom onderdeel van de speerpunten voor de komende vier jaar. Zij zijn ook essentieel voor het behalen van de doelstellingen op andere gerelateerde thema's. Om deze reden worden zij hier apart benoemd.

2.5. Conclusie

Zowel in de Wmo als in beleidsdocumenten van de gemeente Lingewaard wordt ingegaan op de regierol van de gemeente om de eigen verantwoordelijkheid en zelfregie vorm te geven. De afgelopen jaren is vooral geïnvesteerd in de inbedding van de Wmo. De komende jaren zal ingezet worden om ook daadwerkelijk de eigen verantwoordelijkheid en zelfregie inhoud te geven. Hoe dat zal gebeuren, zal in de volgende hoofdstukken worden beschreven. Er zal eerst nog worden ingegaan op enkele trends en ontwikkelingen.

3. Trends en ontwikkelingen

3.1. Decentralisatie

De Wmo is onderdeel van een omvangrijke stelselwijziging op landelijk niveau. De ondersteuning van burgers is in de laatste decennia vormgegeven onder de paraplu van de verzorgingsstaat. De aanleiding van het inrichten van de verzorgingsstaat was het treffen van een vangnet voor situaties waarin mensen niet meer zelfredzaam konden zijn. Er klinkt echter steeds meer kritiek op de manier waarop dit vangnet is ingericht. De overheid heeft de rol van de zorgzame samenleving gedeeltelijk overgenomen. De wens om misbruik te voorkomen, de zorg eerlijk te verdelen en de budgetten te beheersen, heeft bovendien geleid tot het ontstaan van een bureaucratie die niet gericht is op het behouden en versterken van de eigen kracht van mensen en gemeenschappen. Organisatorische belangen bieden weinig ruimte voor de eigen regie van de zorgvrager en diens omgeving:

- het individu wordt los van diens sociale omgeving en diens 'systeem' bekeken;
- professionele zorg vervangt informele zorg, in plaats van haar te ondersteunen en te versterken;
- standaardoplossingen worden geboden waar maatwerk nodig is;
- geïnstitutionaliseerd wantrouwen leidt tot bureaucrativering: het vormgeven van het zorgaanbod op basis van vaste protocollen, in plaats van ruimte te bieden aan de zelfregie van de burger die hulp vraagt en aan de professionaliteit van dienstverleners om zorg te bieden die past bij de vraag.

De Wmo is in de kern gericht op het bieden van ruimte aan de eigen kracht van mensen en de gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeenschappen, om recht te doen aan de individuele ontplooiing van mensen en maatwerk te bieden wanneer ondersteuning nodig is. Met dit Wmo-beleidsplan willen we vorm geven aan de verantwoordelijkheid die wij voelen in het transitieproces van de verzorgingsstaat naar een participatiesamenleving. Wij willen deze transitie faciliteren. Wij treden daarbij op als regisseur en zullen aanspreekbaar blijven op onze verantwoordelijkheid voor het vormgeven van de maatschappelijke ondersteuning.

In aanvulling op de toepassing van de Wmo, en als onderdeel van de genoemde stelselwijziging, zijn het rijk en gemeenten in gesprek over een grote decentralisatie van verantwoordelijkheden binnen het brede sociale domein. Samengevat gaat het om de volgende zaken:

- invoering van de Wet Werken naar Vermogen (WWnV);
- extramuralisering van zorg (zorg aan huis i.p.v. verhuizen naar een instelling) en het financieel scheiden van "wonen" en "zorg" bij zorginstellingen (waardoor mensen ook als ze in een instelling wonen gebruik gaan maken van gemeentelijke Wmo-voorzieningen);
- overheveling taken AWBZ naar gemeenten, te weten:
  - Begeleiding Individueel en Begeleiding Groep ("dagbesteding");
  - IQ-maatregel verstandelijk gehandicapten;
  - overheveling deel mobiliteitshulpmiddelen;
- decentralisatie van de gehele jeugdzorg naar gemeenten:
  - provinciale jeugdzorg, jeugdbescherming en jeugdreclassering, jeugd-ggz, zorg licht verstandelijk gehandicapte jeugd;
  - één kader voor en financiering van alle vormen van hulp kinderen/ouders (incl. CJG).

De decentralisaties zullen fasegewijs vanaf 2012 worden ingevoerd. De verschuiving van verantwoordelijkheden heeft tot gevolg dat bepaalde vormen van ondersteuning - die nu nog uit andere geldstromen worden gefinancierd -, straks onder de werking van de Wmo vallen. De gemeenschappelijke noemer van alle onderdelen van de decentralisatie is dan ook dat de participatie van inwoners naar vermogen bevordert wordt, uitgaande van eigen kracht, zelfredzaamheid en wederkerigheid. Daarnaast is uitgangspunt dat preventie vóór curatie gaat.

Wij willen deze decentralisaties daarom in samenhang bekijken. Voor de lokale inpassing van deze nieuwe taken is een apart uitgebreid traject nodig met dit Wmo-beleidsplan als leidraad. De in deze beleidsnotitie genoemde uitgangspunten zullen in de komende jaren gehanteerd worden bij het inbedden van deze nieuwe verantwoordelijkheden binnen het gemeentelijk beleid. Voor afzonderlijke onderdelen van de bovengenoemde decentralisaties zullen aparte uitwerkingsnotities volgen.

3.2. Prognose zorgvraag

Spectrum, Centrum voor Maatschappelijke Ontwikkeling maakt periodiek voor elke Gelderse gemeente een prognose van de ontwikkeling van de zorgvraag. Onlangs is een overzicht gemaakt van het aantal verwachte personen met een beperking of handicap gedurende de periode 2010 – 2040. Voor dit beleidskader wordt gekeken naar de prognoses voor het jaar 2015.

In de komende vijf jaar zal het aantal 65-plussers in Lingewaard met 30% stijgen (van 6.481 naar 8.454 personen).

Over de gehele linie is in de komende jaren sprake van een toename van het aantal mensen met een beperking. Er is een stijging te verwachten van circa 18% in het aantal personen met een zintuiglijke of lichamelijke beperking. Opvallend is dat het aantal personen met een ernstige beperking (+ 20%) naar verhouding meer stijgt dan het aantal personen met een lichte (+ 7%) of matige beperking (+ 15%). Het aantal personen met een chronische ziekte stijgt met 10%, het aantal mensen met dementie neemt toe met 20%.

Het aantal personen met psychiatrische beperkingen neemt ook licht toe.

Het aantal personen met een lichte of ernstige verstandelijke handicap blijft in de komende vijf jaar stabiel op in totaal 275 personen (min of meer gelijk verdeeld over de twee categorieën).

In het licht van de verwachte toename van personen met beperkingen of handicaps is tevens de aanname af te leiden dat het aantal mantelzorgers in de komende vijf jaar zal stijgen. Daarnaast zal er een grotere vraag ontstaan naar vrijwilligers, enerzijds om de ondersteuning van mensen met beperkingen te kunnen uitvoeren, anderzijds om de zorglast van mantelzorgers te verminderen.

3.3. Conclusie

Het aantal taken op het gebied van maatschappelijke ondersteuning zal door decentralisatie van taken de komende jaren fors toenemen. Daarnaast zal door vergrijzing het beroep op zorg en maatschappelijke ondersteuning toenemen. De vergrijzing betekent echter niet alleen een toename van de zorgvraag, maar biedt ook een potentieel aan mensen die na hun pensionering bereid zijn hun kennis en ervaring in te zetten voor de samenleving. Dat vraagt nog meer om een regierol van de gemeente om ook de transitie naar een participatiesamenleving vorm te geven.

4. Perspectief Wmo Lingewaard 2012-2015

4.1. Onze visie op de samenleving

Al eerder hebben wij de wens uitgesproken dat Lingewaard een gemeente is waarin iedereen zijn leven op een prettige manier en naar eigen keuze kan invullen. Een plek waar saamhorigheid de norm is. Voor iedereen is een plek in onze gemeente.

Als gemeente faciliteren we de ontplooiing van individuele inwoners tot zelfstandige burgers die meedoen aan de samenleving. Wij nemen in dit document geen definitie op van meedoen. Wat 'goed' maatschappelijk meedoen is verschilt van persoon tot persoon en van situatie tot situatie. Wij richten ons in de Wmo daarom op het realiseren van de mogelijkheden tot meedoen. Daarbij zien we persoonlijke redzaamheid als een randvoorwaarde voor sociale redzaamheid. En dus als onderdeel van het domein waarvoor we als gemeente een verantwoordelijkheid voelen.

Wij geven onze faciliterende rol vorm door het formuleren van ambities. Op 30 juni 2011 heeft de gemeenteraad een tiental ambities geformuleerd voor het vormgeven van het sociale domein in Lingewaard, met als perspectief het jaar 2015. Deze ambities geven richting aan al het gemeentelijk beleid op het sociale domein, onder andere het beleid ter uitvoering van de Wmo.

Ambities voor het sociale domein 2015
<ol style="list-style-type: none">
1. Iedereen doet mee en iedereen doet ertoe
2. Burgers hebben de regie over eigen leven
3. Vangnet voor wie niet zelf kan
4. Breed pakket voorzieningen en diensten bereikbaar
5. Voor wat hoort wat
6. Duurzaamheid ook op sociaal gebied
7. Goed wonen en leven in Lingewaard
8. Zelfsturing op lokaal niveau
9. Gemeente schept voorwaarden
10. Gemeente monitort en stelt bij

In bijlage 8.2 worden de ambities nader toegelicht. In hoofdstuk 5 worden ze toegespitst op de uitvoering van de Wmo in de komende vier jaar.

Met deze ambities willen we vertrouwen uitspreken in de eigen kracht en het zelfregelend vermogen van de inwoners van onze gemeente. Oplossingen kunnen bij uitstek in de eigen omgeving van mensen gevonden worden. Wij willen dan ook op een respectvolle manier ruimte geven aan de invulling van het sociale gevoel van mensen uit eigen kring en aan het improvisatievermogen en de veerkracht van de samenleving.

4.2. Beleidsvrijheid: gedeelde verantwoordelijkheid en transitie

De gemeente heeft bij het vormgeven van maatschappelijke ondersteuning en de daarbij behorende negen prestatievelden de vrijheid zelf de doelen te formuleren. Bepalend voor het vormgeven van het beleid de komende jaren is het begrip 'de kanteling'. De WMO verplicht de gemeente om voorzieningen te treffen ter compensatie van de beperkingen die een persoon mogelijk ondervindt in zijn zelfredzaamheid en zijn maatschappelijke participatie. Centraal daarbij staat niet de vraag waar iemand met beperkingen recht op heeft, maar wat iemand nodig heeft om deel te kunnen nemen aan de samenleving.

Het compenseren van burgers bij hun beperkingen vereist per definitie maatwerk. Ieder mens verschilt immers naar gelang van de individuele participatiebehoefte (noodzaak/wens), de aard en omvang van eventuele belemmeringen daarbij en de bronnen waaruit geput kan worden bij het wegnemen of compenseren van deze belemmeringen. Als gemeente zijn wij verantwoordelijk voor het faciliteren en zo nodig organiseren van bronnen waar individuele burgers uit kunnen putten voor het zelfstandig functioneren en deelnemen aan de samenleving. Welke mogelijkheden iemand gebruikt en hoe mensen kiezen te participeren laten wij zoveel mogelijk aan burgers over.

Daarbij zullen we wel stimuleren dat burgers kiezen voor het optimaal benutten van de mogelijkheden¹. De verantwoordelijkheidsladder van de VNG geldt daarbij als uitgangspunt voor de volgorde waarin de bronnen in principe benut worden (zie kader).

4.3. Strategische Wmo-doelstelling 2012-2015

Hoewel de Wmo specifiek tot doel heeft om mensen met beperkingen te ondersteunen, is het gemeentelijk beleid op grond van de Wmo gericht op alle burgers van de gemeente. De Wmo biedt door de compensatieplicht een vangnet voor burgers die niet in staat zijn 'zichzelf te redden'. Een beperking die iemand ondervindt bij het deelnemen aan de samenleving kan zich op vele manieren manifesteren: niet alleen als fysieke of geestelijke beperking, maar ook op het vlak van eenzaamheid, beheersing van de Nederlandse taal, arbeidsbeperkingen, inkomen, opvoedproblemen, sociale vaardigheden, discriminatie, etc. Daarnaast biedt de wet een kader om een breed scala aan maatregelen te treffen om mensen in de gelegenheid te stellen hun leven op hun manier te leiden. Wij willen daarom inzetten op het bevorderen, behouden dan wel terugkrijgen van de eigen kracht van individuele burgers én het stimuleren van wederkerigheid in sociale relaties en de zorg voor elkaar en voor de leefomgeving. In principe is dus iedereen die op enig moment in het leven behoefte heeft aan informatie, advies, steun of begeleiding doelgroep van de Wmo. Maar ook zij die juist op enigerlei wijze ondersteuning zouden kunnen bieden zijn doelgroep van het Wmo-beleid.

Op basis van de visie en ambities kan de volgende strategische beleidsdoelstelling worden geformuleerd voor het gemeentelijk Wmo-beleid in de periode 2012-2015:

Het bevorderen van de maatschappelijke participatie van alle inwoners, al of niet geholpen door hun eigen netwerk (vrienden, familie of bekenden). Daar waar mensen dit niet zelf georganiseerd krijgen, biedt de gemeente ondersteuning door onder andere:

- het stimuleren van de eigen kracht en de zelfredzaamheid van burgers;
- het vergroten van het zelfregelend vermogen van de samenleving (civil society);
- het stimuleren van een andere manier van werken bij maatschappelijke organisaties;
- het bevorderen van de sociale contacten tussen burgers;
- het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers;
- het bieden van collectieve en aanvullend individuele voorzieningen aan burgers met een beperking (in welke vorm dan ook), mantelzorgers en vrijwilligers t.b.v. het zelfstandig functioneren en deelname aan het maatschappelijk verkeer.

Om dat te bereiken wordt in de komende vier jaar nadrukkelijker de verbinding gelegd tussen wonen, zorg en welzijn, of - in de termen van het coalitieakkoord - maatschappelijk welzijn, volkshuisvesting en volksgezondheid (MVV). Deze drie-eenheid is er op gericht het welbevinden, de zelfredzaamheid en de maatschappelijke participatie van burgers zo groot mogelijk te maken. Daarbij geldt:

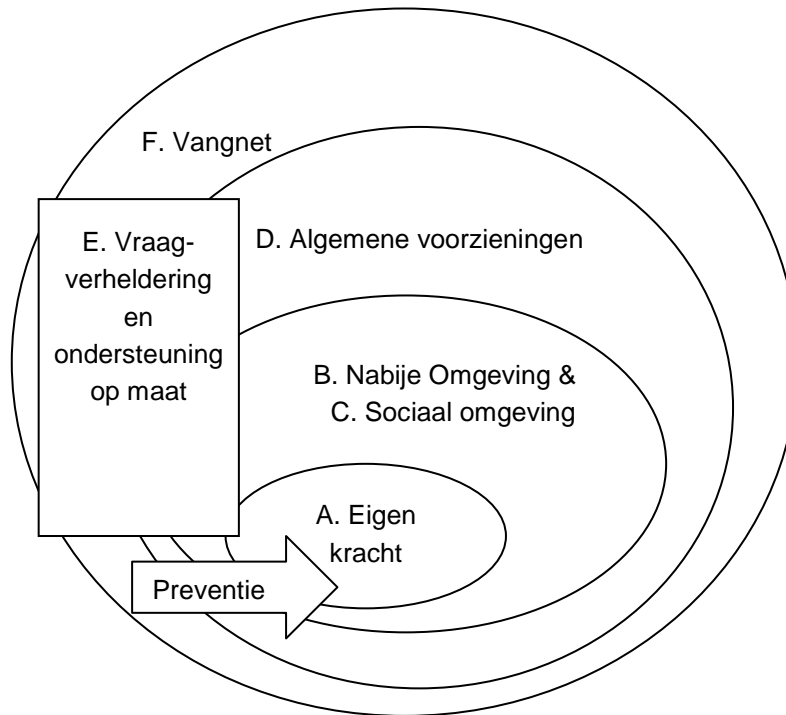
1. Het welbevinden van de inwoners van Lingewaard is leidend.
2. Het geven van fysieke en sociale ruimte is volgend.
3. Middelen zijn ondersteunend.

Daarnaast zal nadrukkelijker gestimuleerd worden dat compenserende voorzieningen (mede) gedragen worden door particuliere initiatieven.

¹ Wij zullen meer sturend optreden wanneer iemand voor het inkomen afhankelijk is van de gemeente. In het kader van de nieuwe Wet Werken naar Vermogen geldt bijvoorbeeld als leidend principe dat de kortste route naar werk gekozen wordt. Hier zal dus minder ruimte zijn voor individuele keuzevrijheid.

5. Speerpunten 2012-2015

In dit hoofdstuk worden de speerpunten en daarbij behorende acties benoemd voor de komende vier jaar. De speerpunten vloeien voort uit een vertaling van de strategische beleidsdoelstelling voor de WMO en van de sociale ambities van Lingewaard per niveau van de bovengenoemde verantwoordelijkheidsladder. Om de verantwoordelijkheidsladder toe te passen op de maatregelen die we in de komende periode willen nemen, brengen we nog een verfijning aan op basis van onderstaand schema:

De betekenis van de niveaus wordt per onderdeel toegelicht. Per niveau wordt telkens als eerste in de omkaderde tekst verwezen naar het relevante onderdeel van de strategische overkoepelende beleidsdoelstelling en de relevante 'sociale' ambities van de gemeente. In bijlage 8.3 wordt inzichtelijk gemaakt hoe de negen WMO-prestatievelden terugkomen per niveau.

5.1. Eigen kracht (A)

- het stimuleren van de eigen kracht en de zelfredzaamheid van burgers;

1. Iedereen doet mee en iedereen doet ertoe
2. Burgers hebben de regie over eigen leven

Het startpunt is de verantwoordelijkheid van mensen over hun eigen leven. Binnen de Wmo staat het individu centraal. Uitgangspunt is dat ieder individu het recht heeft zijn of haar eigen leven te leiden en daar op een zelfredzame manier mee omgaat. De eigen kracht is de eerste bron om uit te putten. Twee concepten zijn onlosmakelijk verbonden met eigen kracht: *zelfredzaamheid* en *zelfregie*. *Zelfredzaamheid* is het vermogen om dagelijkse algemene levensverrichtingen zelfstandig te kunnen doen, bijvoorbeeld wassen, aankleden en koken en het vermogen om sociaal te kunnen functioneren. *Zelfregie* is het vermogen van iemand om zelfstandig te bepalen hoe zijn leven op verschillende levensgebieden zoals wonen, werken, sociale contacten, eruit moet zien (definities afkomstig uit www.thesauruszorgenwelzijn.nl). Mensen hoeven niet alles zelf op te lossen, zelfregie betekent ook: weten wanneer, waar en hoe je hulp kunt vragen. Het verschil tussen zelfregie en zelfredzaamheid is het verschil tussen zelf bepalen en zelf (moeten) doen. Wij hechten aan zelfregie omdat mensen hiermee de zeggenschap houden over het eigen leven, ook als er ondersteuning nodig is op één of meer leefgebieden.

Beoogd resultaat 1: Inwoners van Lingewaard kunnen zo zelfstandig mogelijk wonen, leven en deelnemen aan de samenleving, uitgaand van zelfregie of met inzet van de sociale omgeving.
Voor jongeren geldt een afgeleide doelstelling: **Jongeren benutten hun individuele mogelijkheden optimaal, zijn zoveel mogelijk zelfredzaam en ouders nemen hun verantwoordelijkheid.**

Dit is de onderliggende ambitie die richting geeft aan alle overige beoogde resultaten en inspanningen in dit beleidsplan. Voorop staan een goede kwaliteit van leven en daarbinnen het vormgeven van meedoen naar vermogen aan de samenleving.

Op het niveau van het individu is de rol van de gemeente in principe in eerste instantie bescheiden. De algemene inrichting van de gemeente (niveau D) schept zo veel mogelijk de juiste randvoorwaarden voor de ontplooiing en de maatschappelijke participatie van individuen. Daarnaast is het de rol van de gemeente om mensen te faciliteren bij het benutten van alle randvoorwaarden en voorzieningen door middel van het geven van informatie hierover.

Beoogd resultaat 2: Iedere inwoner van Lingewaard heeft toegang tot informatie over alle voorzieningen in de gemeente.

Het jaarlijkse Klanttevredenheidsonderzoek (KTO) in het kader van de Wmo is in 2010 toegespitst op de prestatievelden 1 t/m 4. Hieruit bleek dat inwoners van Lingewaard in vergelijking met de referentiegroep (inwoners uit 17 andere deelnemende gemeenten) iets minder goed geïnformeerd zijn op het gebied van mantelzorg, jeugd en opvoeding en de Wmo. Hier ligt nog ruimte voor verbetering.

Bijvoorbeeld, 64% van de ondervraagden weet niet waar mantelzorgers terecht kunnen voor ondersteuning en met vragen. De helft van deze groep weet wel hoe men er achter kan komen. Anderzijds: slechts 5% van de mensen weet in het geheel niet waar zij met vragen over zorg, wonen en welzijn terecht kan.

Uit de monitor van de VGGM uit 2010 onder 65-plussers blijkt dat ruim een kwart van de 65-plussers het Loket MO niet kent. Nog eens een kwart vindt de voorziening te ver weg.

Actie

Digitale sociale kaart realiseren plus bekendheid geven aan bestaan ervan.

Beoogd resultaat 3: Burgers oefenen invloed uit op gemeentelijk beleid rondom de Wmo

KTO 2010: Ruim de helft (56%) van de respondenten uit Lingewaard gaf aan niet bekend te zijn met de Wmo. Ook weet circa de helft (51%) van de mensen niet dat iedere inwoners invloed kan uitoefenen op het Wmo-beleid van de gemeente. Uit onze eigen rapportages aan het ministerie blijkt ook dat we in de afgelopen jaren nog niet op alle prestatievelden werk hebben gemaakt van het betrekken van inwoners. Dit geldt met name de prestatievelden 3, 7, 8 en 9 (zie bijlage 8.5).

Actie

Invulling geven aan het periodiek betrekken van burgers bij het Wmo-beleid, naast de formele adviesrol van de Wmo-adviesraad. Bijvoorbeeld bij de vormgeving van uitvoering van specifieke speerpunten per kern.

5.2. Versterken nabije omgeving (B)

- **het ondersteunen van mantelzorgers**

5. Voor wat hoort wat

Mensen leiden hun leven als onderdeel van een sociaal systeem. Niemand redt het in het leven alleen, zeker de kwetsbare groepen niet waar we ons op richten. Des te belangrijker is de rol van het eigen netwerk. Wij maken daarbinnen onderscheid tussen de nabije omgeving en de wijdere sociale omgeving. B staat symbool voor de nabije omgeving: de kring van mensen bestaand uit familie, partner, kinderen, vrienden. Binnen deze kring vindt gebruikelijke zorg en mantelzorg plaats. Wij geloven in de potentie van het eigen netwerk en willen die als eerste versterken als mensen een hulpvraag hebben. Het eigen netwerk komt voort uit een natuurlijke verbinding en is daarmee per definitie duurzamer. Uit onderzoek uit 2010 van Lilian Linders blijkt dat informele hulp vooral plaatsvindt op basis van een persoonlijke relatie: het natuurlijke sociale netwerk is belangrijker voor de zorgbehoevende dan de buurt. Buurtprojecten gericht op de sociale samenhang leiden niet tot een toename van informele zorg en burenhulp. Investeren in de eigen netwerken van mensen vraagt dus om een persoonlijke benadering, bijvoorbeeld door te faciliteren dat mensen uit het eigen netwerk dichterbij elkaar willen wonen.

Ook op dit niveau heeft de gemeente in eerste instantie weinig directe invloed. Op twee momenten komt de gemeente wel in aanraking met de nabije omgeving van individuele burgers:

- I. Wanneer inwoners bij het Wmo-loket aankloppen met een ondersteuningsvraag (Niveau E), wordt in beeld gebracht hoe het eigen netwerk van de persoon er uit ziet en welke ondersteuning door personen binnen de nabije omgeving geboden kan worden. Maatwerk is het uitgangspunt. Per situatie wordt bekeken wat de nabije omgeving redelijkerwijs aan ondersteuning kan bieden. Bij het nagaan van al deze mogelijkheden, wordt ook bekeken of er mantelzorgers zijn die mogelijk zélf ondersteuning nodig hebben.
- II. Soms leidt het verlenen van mantelzorg aan nabije personen tot het overschrijden van de draagkracht van de zorgbieder. Hier kan ook sprake van zijn zonder dat de zorgontvanger bij de gemeente in beeld is. In veel gevallen is het moeilijk om mantelzorgers in beeld te krijgen. Op basis van de ambitie 'Voor wat hoort wat' wil de gemeente er zijn voor mantelzorgers voor wie de zorg te zwaar wordt. Het is nodig om een sluitend netwerk van voorzieningen te realiseren voor de ondersteuning van mantelzorgers die onder de draaglast dreigen te bezwijken. Een aanzet is hiertoe gemaakt in de Beleidsnotitie mantelzorgondersteuning Lingewaard 2010-2013. De daarin genoemde maatregelen zullen in de komende vier jaar concreter invulling krijgen.

Uit het Klanttevredenheidsonderzoek uit 2010 blijkt dat respondenten die geen mantelzorger zijn in hoge mate kunnen terugvallen op een vangnet. Voor degenen die wel mantelzorg verlenen ziet het beeld er minder gunstig uit. Mensen tussen de 35 en 64 jaar zijn het meest actief in de mantelzorg. Van hen verleent een ruime meerderheid (87%) al langer dan 12 maanden mantelzorg. Bijna de helft (43%) van hen voelt zich overbelast. Daarnaast is het voor tweederde van alle ondervraagden niet duidelijk waar mantelzorgers terecht kunnen voor ondersteuning, hoewel de helft van deze groep wel een idee heeft hoe men daar alsnog achter kan komen.

Beoogd resultaat 4: Er is een structureel en sluitend netwerk van voorzieningen ter ondersteuning van mantelzorgers in de gemeente Lingewaard.

Actie

Ondersteuning van mantelzorgers verder vormgeven, op basis van en in aanvulling op de acties genoemd in de *Beleidsnotitie Mantelzorgondersteuning Lingewaard 2010-2013*:

- Afspraken tussen Wmo-loket en Stichting Welzijn Lingewaard m.b.t. herkennen van mantelzorgvraagstukken, signaleren van mantelzorgers en inrichten ondersteuning;
- Betere bekendheid geven aan mogelijkheden mantelzorgondersteuning;
- Op een vraaggerichte manier opvullen van lacunes in ondersteuningsaanbod van mantelzorgers;
- Aandacht voor jonge mantelzorgers;
- Acties voor balans tussen werk en mantelzorgtaken;
- Faciliteren dat mantelzorgers en 'verzorgde(n)' dichter bij elkaar kunnen wonen, bijvoorbeeld door het tijdelijk toestaan van inwoning of het toestaan van het plaatsen van een tijdelijke unit bij bestaande woningen.

5.3. Versterken sociale omgeving (C)

- **het ondersteunen van vrijwilligers**

5. Voor wat hoort wat

De sociale omgeving betreft de brede omgeving waarbinnen mensen sociale verbanden hebben en deelnemen aan de samenleving. Hoe die sociale omgeving er uit ziet kan per persoon heel verschillend zijn. Voor de één ligt het zwaartepunt in de buurt of in de wijk. Voor de ander kan het een vereniging, lotgenotenorganisatie, kerk of het werk zijn. In deze sociale omgeving ligt een groot potentieel voor het aanboren van vrijwillige inzet en informele hulp. Deze hulp kan individueel gericht zijn (bijv. boodschappen doen voor een minder mobiele buurtbewoner) of meer op groepsniveau plaats vinden (verenigingsleven, collectieve voorzieningen). *Individualisering* wordt vaak geassocieerd met afnemende solidariteit, maar toch blijkt uit onderzoeken dat vrijwillige inzet en informele zorg over de jaren heen niet zijn afgenomen. De manier waarop mensen zich inzetten verandert wel: mensen bewegen zich in steeds wisselende,

geografisch verspreide netwerken. Daarnaast binden mensen zich minder vaak voor lange tijd aan een vaste taak, maar is er wel de bereidheid om zich op flexibele wijze in te zetten voor anderen.

C staat ook symbool voor de omgeving waarbinnen het zelfregelend vermogen van gemeenschappen tot uiting komt. Hoewel buurtprojecten minder betekenis hebben voor het vergroten van *individuele* hulpverlening, kunnen ze wel bijdragen aan het ontstaan van sociale samenhang, zo blijkt uit onderzoek van NICIS. De aanwezigheid van sociale binding draagt bij aan de mate waarin bewoners overlast en onveiligheid ervaren in hun buurt. Bovendien is sociale samenhang een voorwaarde voor het ontstaan van informele sociale controle, zoals het aanspreken van personen op ongewenst gedrag.

Beoogd Resultaat 5: Iedere burger draagt bij aan het tot stand komen en in stand houden van een krachtige sociale omgeving

Monitor VGGM: 30% van de inwoners van Lingewaard is actief als vrijwilliger.

KTO 2010: Van degenen die vrijwilligerswerk doen is 70% tussen de 35 en 64 jaar. In vergelijking met referentiegroep is aantal vrijwilligers in leeftijdsgroep 65+ aan de lage kant.

Beoogd Resultaat 6: Individuen en organisaties die op enigerlei wijze gefinancierd of ondersteund worden door de gemeente leveren naar vermogen een maatschappelijk nuttige tegenprestatie

Actie

Ondersteuning van vrijwilligers en stimulering van vrijwilligerswerk verder vormgeven, op basis van en in aanvulling op de acties genoemd in de *Beleidsnotitie Vrijwilligersondersteuning Lingewaard 2010-2013*:

- aantrekkelijk maken van vrijwilligerswerk voor nieuwe doelgroep (zelfredzame burgers die nog geen vrijwilligerswerk doen);
- doorontwikkeling makelaarsfunctie vrijwillige inzet (nieuwe instrumenten ontwikkelen, bijv. website met klusjes per week);
- zo veel mogelijk waarborgen van veiligheid van vrijwilligers én van degenen die door vrijwilligers worden begeleid / ondersteund: bijv. voorkomen seksueel misbruik, verwaarlozing, onkunde
- erkennen van door vrijwilligerswerk verworven competenties
- waardering tonen voor vrijwillige inzet van burgers en bedrijven.
- mogelijk maken van het verrichten van onbetaalde inzet t.b.v. de samenleving door medewerkers gemeente
- bevorderen maatschappelijk betrokken ondernemen: tegenprestatie van ondernemers voor de samenleving, zowel voor de sociale kant als de ecologische en economische kant van duurzaamheid (is ook onderdeel van duurzaamheidsbeleid): vergunningverlening, subsidievoorwaarden, vestigingsvoorwaarden
- in het kader van 'voor wat hoort wat' bevorderen dat uitkeringsgerechtigden met grote afstand tot de arbeidsmarkt zich inzetten ten behoeve van de samenleving (als tegenprestatie). Dit kan ook onderdeel zijn van sociale activering en verwerven van competenties.

5.4. Algemene en preventieve voorzieningen (D)

- het bevorderen van de sociale contacten tussen burgers;
- het vergroten van het zelfregelend vermogen van de samenleving (civil society);
- het stimuleren van een andere manier van werken bij maatschappelijke organisaties.

4. Breed pakket voorzieningen en diensten bereikbaar
6. Duurzaamheid ook op sociaal gebied
7. Goed wonen en leven in Lingewaard
8. Zelfsturing op lokaal niveau
9. Gemeente schept voorwaarden

De gemeente heeft als taak om te zorgen voor een kwalitatief goede leefomgeving en sociale en ruimtelijke infrastructuur, waardoor het zelfstandig functioneren van burgers en hun deelname aan het maatschappelijk verkeer (wonen, leren, werken, vrije tijd, spelen, sociale contacten, mobiliteit) mogelijk gemaakt wordt. Dit niveau bevat ook de voorzieningen die worden geleverd op basis van directe beschikbaarheid, geen of een beperkte indicatiestelling en die een snelle, regelarme en adequate oplossing bieden voor de hulpvraag van de burger. Algemene voorzieningen kunnen individueel worden aangeboden (bijv. algemeen maatschappelijk werk), maar ook groepsgewijs (bijv. multifunctionele accommodaties).

Daarbij moet vanaf het begin ook rekening gehouden worden met bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid van alle voorzieningen voor mensen met een beperking ('inclusief beleid'). Dit alles betreft het domein van de algemene voorzieningen. In alle beleidsvelden moet de gemeente rekening houden met hoe mensen met een functiebeperking er gebruik van kunnen maken of aan deel kunnen nemen. Daarnaast probeert de gemeente inwoners te faciliteren, stimuleren en te verleiden om gezonde en sociale keuzes te maken. In het verlengde daarvan ligt de opdracht aan iedere burger om uitsluiting te voorkomen. Discriminatie op welke grond dan ook raakt mensen in het hart; het staat betrokkenheid bij de samenleving in de weg en belemmert mensen om deel te nemen aan en te investeren in de gemeenschap.

Beoogd Resultaat 7: Gemeente zorgt voor voorzieningen voor ontmoeting en recreatie

In de benchmark waarstaatjegemeente 2011 komen de volgende scores naar voren:

- voldoende score voor sportverenigingen (cijfer 7,6), verenigingen en clubs (cijfer 7,4)
- matige score voor welzijnsvoorzieningen / buurthuizen (cijfer 5,8)
- lage tevredenheid burgers over voorzieningen voor jongeren 12+ (cijfer 4,8) en speelmogelijkheden (6,6)

Uit het klanttevredenheidsonderzoek Wmo 2010 komt naar voren dat 1% van de ondervraagden zich vaak eenzaam voelt, en 12% voelt zich soms eenzaam. Dit is lager dan in de referentiegroep. In de volwassenenmonitor van 2008 komt overigens een hoger percentage naar voren: 6% van de ondervraagden heeft een hoge eenzaamheidsscore volgens de eenzaamheidsschaal van 'De Jong Gierveld'.

Bij het bevorderen van sociale contacten en recreatie kiezen we voor een faciliterende rol. Ten eerste door de openbare ruimte zo in te richten dat ontmoeting tussen mensen gestimuleerd wordt. Daarnaast door accommodaties beschikbaar te stellen voor ontmoeting en door verenigingen en stichtingen te subsidiëren.

Actie

Wijken en buurten zodanig inrichten dat ontmoeting en sociale contacten gestimuleerd worden: speeltuinen, groen, wandel- en fietsverbindingen. Onderdeel van het speelruimteplan en van het lokaal gezondheidsbeleid is om te bevorderen dat schoolpleinen en sportvelden worden opengesteld t.b.v. buiten spelen in de buurt/wijk/kern en ontmoeting / aangaan van sociale relaties.

Actie

Mogelijk maken dat er in elke kern van Lingewaard een fysieke mogelijkheid is om elkaar te ontmoeten. Hiertoe wordt vanaf 2012 een geactualiseerd accommodatiebeleid uitgevoerd. De uitgangspunten voor het nieuwe accommodatiebeleid zijn: *multifunctionaliteit*, *zelfredzaamheid* en *maatwerk*. Deze uitgangspunten worden uitgewerkt in een aparte beleidsnotitie.

Actie

Toepassing van de in 2011 door de gemeenteraad vastgestelde uitgangspunten voor het herijken van de welzijnssubsidies ten behoeve van de uitvoering van de Wmo.

Beoogd resultaat 8: Alle voorzieningen zijn bereikbaar, toegankelijk en bruikbaar voor mensen met een beperking

Alle voorzieningen moeten Bereikbaar, Toegankelijk en Bruikbaar (BTB) zijn voor mensen met een beperking. Dit wordt 'inclusief beleid' genoemd. Inclusief beleid heeft een harde en een zachte kant. De harde kant heeft vooral betrekking op het realiseren van woningen, accommodaties en openbare ruimte waar mensen met beperkingen goed uit de voeten kunnen. De zachte kant gaat over het sociaal toegankelijk maken van de maatschappij. Hierbij gaat het om minder tastbare zaken als een verwelkomende houding, de vaardigheid om te gaan met mensen met een beperking en het maken van afspraken tussen diverse partijen over het scheppen van participatiemogelijkheden voor mensen met beperkingen.

Actie

Openbaar vervoer: ophogen bushaltes (rolstoel-, kinderwagen- en rollatorvriendelijk maken).

Actie

Plan van aanpak opstellen om – waar nodig - andere partijen te stimuleren om hun diensten bereikbaar, toegankelijk en bruikbaar te laten zijn voor mensen met beperkingen.

Actie

Bereikbaarheid, Toegankelijkheid, Bruikbaarheid (BTB) voorzieningen periodiek laten beoordelen door een terzake kundige onafhankelijke partij.

Actie

In het kader van de eerste tranche van de AWBZ-pakketmaatregel zullen we acties ondernemen om per kern het aanbod in beeld te brengen, witte vlekken op te vullen en het aanbod toegankelijk te maken voor mensen met een lichte beperking. Einddoel is een sluitende welzijnsketen van collectieve WMO-voorzieningen, waarin vraag en aanbod per kern aan elkaar gekoppeld worden. De te nemen stappen zijn uitgewerkt in de beleidsnotitie AWBZ-pakketmaatregel fase 1, die door de raad is vastgesteld op 22 september 2011. Dit actieplan krijgt de komende jaren een vervolg door de overheveling per 2014 van de functie Begeleiding van mensen met een matige tot ernstige beperking vanuit de AWBZ naar de Wmo. De ingangsdatum van 2014 geldt voor bestaande cliënten. Nieuwe cliënten en herindicaties vallen vanaf 1-1-2013 onder de verantwoordelijkheid van de gemeente.

Actie

Mogelijk maken dat alle burgers kunnen sporten of bewegen volgens de 'beweegnorm'. Daar hoort bij het vergroten van de mogelijkheden voor aangepast sporten. Dit zal worden meegenomen in de actualisatie van het sportbeleid in 2012.

Beoogd resultaat 9: inwoners van Lingewaard ondervinden geen uitsluiting op grond van discriminatie**Acties**

Vormgeven aan preventieve maatregelen om discriminatie te voorkomen.

Meer bekendheid geven aan het bestaan van een regionale voorziening voor discriminatiezaken, onder andere door het toerusten van lokale professionals om discriminatie te herkennen en mensen door te verwijzen naar de regionale antidiscriminatievoorziening Art. 1 Gelderland-Midden.

Beoogd Resultaat 10: Inwoners kunnen zo zelfstandig mogelijk wonen

Wij willen bevorderen dat mensen zo lang mogelijk en zo zelfstandig mogelijk in hun eigen sociale omgeving kunnen blijven wonen. Om dit doel te behalen willen we een geschikt woningaanbod realiseren voor mensen met een beperking in samenhang met een sluitend netwerk van wonen, zorg en welzijn. Wij gaan in gesprek met diverse partijen om tot een gezamenlijke agenda te komen om de beleidsopgaven op dit terrein in samenhang vorm te geven.

Actie

Nieuwe prestatieafspraken maken met de woningcorporaties rondom Wonen-Zorg-Welzijn.

Onder meer zal aandacht zijn voor:

- Voldoende geschikt woningaanbod op basis van een woningmarktverkenning inclusief prognose van de vraagontwikkeling (Adviesbureau STEC, 2011); dit geldt zowel voor nieuwe woningen (bouwen t.b.v. levensloopbestendig wonen) als voor opplussen van bestaande woningen;
- Inrichting fysieke buitenruimte in kader van sociale samenhang en leefbaarheid;
- Samenwerking ten behoeve van een sluitend netwerk van wonen, zorg en welzijn.

Actie

Actualisering van het Wmo-convenant tussen gemeente en woningcorporaties met betrekking tot woningaanpassingen voor mensen met beperkingen.

Actie

In gesprek gaan met burgers, wijkplatforms, woningcorporaties, zorginstellingen en welzijnsorganisaties over het afstemmen van vraag en aanbod voor dienstverlening per kern op het snijvlak van wonen, zorg en welzijn.

Investeren in het langer thuis blijven wonen van mensen met een zorg- of ondersteuningsvraag, levert besparingen op in de intramurale zorg en in voorzieningen die vanuit de AWBZ geleverd worden. Deze

besparingen komen echter niet ten bate van de gemeente, terwijl de gemeente wel de investering doet op preventief vlak.

Actie

In gesprek gaan met zorgkantoor en zorgverzekeraars over manieren voor lokale samenwerking op basis van ontschotting tussen geldstromen vanuit Wmo, AWBZ en zorgpremies.

Onderdeel van het lokale gezondheidsbeleid is tevens om in samenwerking met regiogemeenten en mogelijk met lokale zorgverleners (1e lijn) in overleg te treden met zorgverzekeraar en zorgkantoor om afstemming in activiteiten te zoeken en deze over en weer te versterken.

Tot slot omvat het bevorderen van zelfstandig wonen ook de preventieve zorg en nazorg vanuit de openbare geestelijke gezondheidszorg. Het gaat zowel om preventieve zorg voor de gehele bevolking als om preventieve zorg en nazorg voor risicogroepen en voor zorgmijders. Het doel van de OGGZ is:

- het vroegtijdig signaleren en bestrijden van risicofactoren.
- het bereiken en begeleiden van kwetsbare personen en risicogroepen.
- het voorkomen en verminderen van uitsluiting en dakloosheid.
- het realiseren van een aanvaardbare kwaliteit van leven voor kwetsbare mensen.
- het functioneren als meldpunt voor crisis of dreiging van crisis bij kwetsbare personen of risicogroepen.
- tot slot het tot stand brengen van afspraken tussen betrokken organisaties over de uitvoering van de OGGZ.

Onderdeel van het OGGZ-beleid is om vervuilende huishoudens te voorkomen, huisuitzetting te voorkomen en vervolgzorg te bieden aan ex-gedetineerden en aan mensen die uit een instelling terugkeren naar zelfstandig of begeleid wonen. Het gaat om sociaal kwetsbare mensen. Het bieden van individuele ondersteuning bij probleemsituaties is onderdeel van het vangnet (niveau F). De preventie en nazorg zijn onderdeel van de algemene voorzieningen.

Actie

Op basis van de startnotitie Openbare Geestelijke Gezondheidszorg Lingewaard uit 2009 worden concrete maatregelen uitgewerkt op het vlak van preventie en nazorg aan OGGZ-doelgroepen.

Beoogd Resultaat 11: Wijkbewoners hebben zeggenschap over de inrichting van de eigen leefomgeving

Uit het Klanttevredenheidsonderzoek 2010 en de benchmark waarstaatjegemeente.nl 2011 blijkt dat inwoners van Lingewaard de leefbaarheid in de buurt voldoende vinden (rapportcijfer 7,2). Tegelijkertijd spreekt uit de monitors een lage tevredenheid over de wijze waarop de gemeente reageert op buurtproblemen. Daarnaast vinden burgers dat de gemeente haar rol bij het verbeteren van leefbaarheid en veiligheid matig uitvoert. Hieronder de rapportcijfers voor de verschillende onderdelen:

- aandacht van de gemeente voor leefbaarheid en veiligheid (6,0)
- informatie over aanpak (5,6)
- betrekken van burgers bij aanpak sociale veiligheid (5,3)
- nakomen beloften: gemeente doet wat ze zegt (5,3)

Momenteel wordt vorm gegeven aan een actualisering van de samenwerking tussen gemeente en wijkplatforms in het kader van burgerparticipatie. De wijkplatforms (en andere burgers) zullen daarnaast betrokken worden bij de wijkgerichte uitwerking van actiepunten die elders in deze notitie worden genoemd. Bij de vormgeving van concrete maatregelen willen wij op wijk- en kernniveau de kennis en krachten bundelen van zo veel mogelijk partijen, variërend van bewoners tot aan professionals en ondernemers.

Actie

Actualisering samenwerkingsafspraken gemeente en wijkplatforms op basis van de Visie Gebiedsgericht Werken.

Beoogd Resultaat 12: Door de gemeente gefinancierde maatschappelijke dienstverleners werken volgens de acht bakens van Welzijn Nieuwe Stijl

In 2011 zijn uitgangspunten voor de herijking van de welzijnssubsidies vastgesteld. Deze leiden tot nieuwe beleidsregels voor de subsidiëring van initiatieven van verenigingen en stichtingen. Voor de grote

subsidieontvangende organisaties die maatschappelijke diensten leveren aan inwoners van Lingewaard, zullen we sturing aan de uitvoering geven op basis van de door ons geformuleerde beoogde maatschappelijke resultaten en bijbehorende indicatoren. Daarbij sluiten we aan bij het inhoudelijk kader van het landelijke programma 'Welzijn Nieuwe Stijl', dat is ontwikkeld door het ministerie van VWS, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en MOgroep, de brancheorganisatie voor Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening. Met dit programma wil het ministerie de gemeenten en welzijnsorganisaties faciliteren om de Wmo vernieuwend en in de volle breedte uit te voeren. Welzijn Nieuwe Stijl kent acht bakens (kenmerken). Deze geven richting aan de kwaliteitsontwikkeling van de welzijnssector, en zijn daarmee ook voor gemeenten in hun rol als opdrachtgever relevant. Welzijn Nieuwe Stijl is tevens een poging om bij de concrete inhoudelijke vormgeving van het welzijnswerk niet de gemeente (als financier), maar de burger meer als opdrachtgever te zien.

De 8 bakens van Welzijn Nieuwe Stijl zijn:

1. gericht op de vraag achter de vraag;
2. gebaseerd op de eigen kracht van de burger;
3. direct er op af;
4. formeel en informeel in optimale verhouding;
5. doordachte balans van collectief en individueel;
6. integraal werken;
7. niet vrijblijvend, maar resultaatgericht;
8. gebaseerd op ruimte voor de professional.

Actie

Uitvoeringsafspraken met gesubsidieerde instellingen vormgeven op basis van Welzijn Nieuwe Stijl, met ingang van het moment dat een nieuw tijdvak voor de subsidie ingaat.

5.5. Vraagverheldering en Hulp op maat (E)

- het bieden van collectieve en aanvullend individuele voorzieningen aan burgers met een beperking (in welke vorm dan ook), mantelzorgers en vrijwilligers t.b.v. het zelfstandig functioneren en deelname aan het maatschappelijk verkeer.

2. Burgers hebben de regie over eigen leven
3. Vangnet voor wie niet zelf kan
4. Breed pakket voorzieningen en diensten bereikbaar
5. Voor wat hoort wat
6. Duurzaamheid ook op sociaal gebied
8. Zelfsturing op lokaal niveau

Het overgrote deel van ondersteuning, hulp en zorg aan mensen die dat nodig hebben, wordt geleverd vanuit sociale netwerken. Dat geldt voor mensen zonder beperkingen en ook voor mensen met beperkingen. Wij zien de vraag naar (professionele) ondersteuning daarom vooral als een vraag van de kwetsbare burger én diens systeem. De vraag is een signaal dat draaglast en draagkracht op systeemniveau uit balans zijn geraakt.

Wanneer burgers ondersteuning nodig hebben, wordt deze zo georganiseerd dat de eigen kracht behouden blijft of vergroot wordt, opdat wordt voorkomen dat de zelfredzaamheid van mensen vervangen wordt door zorgafhankelijkheid. Anderzijds is het noodzakelijk om voor de mensen die blijvend zorg nodig hebben dit zo in te richten dat dit bijdraagt aan hun welbevinden.

Het Loket MO en het Centrum voor Jeugd en Gezin vormen binnen de gemeente Lingewaard samen de ingang voor het bieden van ondersteuning op maat, waaronder het geven van informatie en advies.

- a. Het Loket MO is de ingang bij de gemeente voor compenserende voorzieningen (incl. individuele verstrekkingen) op het gebied van wonen, vervoer en sociale contacten.
- b. Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is de ingang voor alle ondersteuning die te maken heeft met opgroeien en opvoeden (prestatieveld 2 van de Wmo). Het Lingewaardse CJG heeft twee opdrachten:
  - het realiseren van een dekkend aanbod van informatie, voorlichting en algemene preventieve opgroei- en opvoedondersteuning inclusief de jeugdgezondheidszorg;

- het waarborgen van een sluitende keten, zodat risico's en problemen rondom gezondheid, ontwikkeling, opgroeien en opvoeden tijdig en effectief worden gesignaleerd en aangepakt.

Om deze opdracht te realiseren heeft het CJG vijf functies:

1. het geven van informatie en advies;
2. signalering en risicotaxatie;
3. toeleiden naar hulp;
4. licht pedagogische hulp, en;
5. coördinatie van zorg.

De eerste 3 functies van het CJG worden door alle CJG-partners vervuld.

Gekozen is voor het CJG als netwerkorganisatie: "Het gehele niveau aan voorzieningen van het jeugdbeleid biedt informatie en geeft advies en is daardoor het eerste contact dat de burger heeft met het CJG." Het Loket MO is onderdeel van dit CJG-netwerk. Alle ingangen van het CJG-netwerk hebben de taak om de persoon / het gezin met een vraag zo passend mogelijk te ondersteunen, gericht op het behoud van de eigen kracht en zelfregie. Het CJG bevindt zich op daarmee op het snijvlak tussen algemene voorzieningen (D) en Vraagverheldering / Hulp op Maat (E).

Bij het organiseren van ondersteuning op maat staat het compensatiebeginsel centraal. Het compensatiebeginsel omvat het treffen van voorzieningen bij het voeren van een huishouden, het verplaatsen in en om de woning, het lokaal verplaatsen per vervoermiddel en het hebben van sociale contacten. Niet voorgeschreven is op welke manier gemeenten de voorzieningen vorm geven. Gemeenten zijn dus niet verplicht om bij een bepaalde beperking een vaste voorziening te bieden, maar om een dusdanige maatregel te nemen dat de beperking optimaal wordt gecompenseerd. Niet het middel (de voorziening), maar het resultaat staat voorop. Elke vorm van ondersteuning die ertoe leidt dat mensen in staat zijn om de gewenste resultaten te realiseren volstaat.

Om passende compensatie te kunnen bieden zal meer tijd genomen worden in het eerste gesprek met de burger. Het gesprek wordt meer vraagverhelderend, minder beoordelend. Doel is het verrichten van maatwerk met de hulpvraag van de individuele burger als uitgangspunt. Hierbij staan behoud van regie over het eigen leven en zelfredzaamheid voorop. Door middel van een gesprek en/of huisbezoek wordt:

- het beoogde participatiedoel benoemd;
- de beperking in beeld gebracht;
- bekeken of ondersteuning nodig is en wat het resultaat daarvan moet zijn;
- welke instrumenten daarvoor kunnen worden ingezet;
- wie deze levert.

Daarbij wordt eerst gekeken of en hoe het netwerk rondom de hulpvrager versterkt kan worden. Vervolgens wordt onderzocht of collectieve en algemene voorzieningen een oplossing kunnen bieden, pas daarna komen indien nodig individuele voorzieningen aan bod. Bij de individuele voorzieningen wordt onderscheid gemaakt tussen lichte en zware voorzieningen. *Lichte individuele voorzieningen* zijn de extensieve extramurale voorzieningen, waarbij de toegang per persoon wordt bepaald. Het kan gaan om individueel uitgevoerde voorzieningen (zoals Hulp bij het Huishouden, vervoersvoorzieningen, rolstoelen, woningaanpassingen, gezinscoaches, verslavingszorg) of om groepsgewijs geboden voorzieningen (zoals collectief vervoer, inloop GGZ of nachtopvang). *Zware individuele voorzieningen* omvatten intensieve extramurale en intramurale zorg. Deze zorg behoort nu nog niet tot het gemeentelijk domein, maar dat verandert met de decentralisaties van de Jeugdzorg en AWBZ-Begeleiding.

Beoogd resultaat 13: Elk eerste contact met het Loket MO van een burger met een ondersteuningsvraag leidt tot een gesprek en/of huisbezoek om de 'vraag achter de vraag' te weten te komen.

Actie

Doorontwikkeling van het loket MO van de gemeente:

- opleiding medewerkers loket MO;
- rolverdeling tussen front office en back office van het Wmo-loket;
- rolverdeling tussen loket MO, Centrum voor Jeugd en Gezin en Lokaal Zorgnetwerk;
- afstemming met externe samenwerkingspartners.

Beoogd resultaat 14: Oplossingen ter ondersteuning zijn passend, integraal en duurzaam:

- **dicht bij de burger**
- **maatwerk op basis van het bestaande systeem rondom de burger**
- **één mens / gezin: één plan**
- **toekomstbestendig (financieel, gericht op eigen kracht)**

Actie

Opstellen van een 'gekantelde' Wmo-verordening.

Actie

Ontschotting binnen gemeentelijk loket voor participatievraagstukken op grond van de Wmo en de Wet werk en bijstand (Wwb, in de toekomst de Wet werken naar Vermogen (Wwv)).

Actie

Waar mogelijk eigen bijdragen vragen voor individuele verstrekkingen.

Actie

Mogelijkheden onderzoeken om diensten op een collectieve manier te regelen, in plaats van deze individueel aan te bieden. Dit geldt ook voor minder tastbare zaken (zoals voorkomen van eenzaamheid).

Op basis van het uitgangspunt van zelfsturing op lokaal niveau, bedenken wij dit niet vanuit het gemeentehuis, maar onderzoeken we samen met burgers en organisaties wat nodig is en wat mogelijk is. Tijdens een bijeenkomst op 15 september 2011 is een aantal mogelijke ideeën voorgelegd aan de aanwezigen (zie bijlage 8.7). Uit de bijeenkomst bleek dat er draagvlak is voor het oprichten van dergelijke projecten.

Dit actiepunt hangt nauw samen met acties ten behoeve van beoogd resultaat nummer 10 uit paragraaf 5.4.

Actie

Proefproject sociaal wijkteam rondom *vraagverheldering, ondersteuning op maat dicht bij de burger en ontschotting van de inzet van instrumenten* om de beperking te compenseren.

Wij denken dat winst is te behalen door professionals als een algemene voorziening aanwezig te laten zijn in kernen en wijken, waarbij zij de ruimte krijgen (binnen kaders) om naar eigen inzicht en op afroep van burgers instrumenten in te zetten om burgers te ondersteunen. Deze winst ligt op het terrein van meer preventie, maar ook doordat het niveau van zorg en ondersteuning kan meebewegen met fluctuaties in de draaglast van de zorgvrager en de draagkracht van diens systeem. Daarnaast worden kennis en krachten van diverse lokale partijen gebundeld. Dit alles betekent een beweging naar brede generalisten dichtbij mensen aan de 'voorkant', met specialismen die op afroep beschikbaar zijn aan de 'achterkant'. De leden van het wijkteam zijn er primair op gericht mensen in staat te stellen om zelf en met hulp van hun omgeving problemen op te lossen. Ze leveren zelf hulp en organiseren professionele hulp van anderen als die nodig is. Hierbij zal ook aandacht zijn voor een koppeling tussen sociaal wijkteam en de CJG-coördinator (Centrum Jeugd en Gezin) die toegang heeft tot het achterliggende samenwerkingsnetwerk rondom jeugd en gezin.

In 2012 stellen we een plan van aanpak op voor een proefproject. Wij trekken hierbij samen op met de gemeenten Arnhem en Nijmegen die soortgelijke pilots uitvoeren. Onderzocht zal worden of ook andere gemeenten uit het Wmo-samenwerkingsverband in de StadsRegio Arnhem Noord (SRAN) kunnen aansluiten.

Dit actiepunt hangt nauw samen met acties ten behoeve van beoogd resultaat nummer 10 uit paragraaf 5.4.

Actie

Op grond van het lokaal gezondheidsbeleid goede afstemming en contacten in korte lijnen tot stand brengen tussen de eerstelijnsgezondheidszorg en het Loket MO.

Actie

Visie vormen en plan van aanpak opstellen ten behoeve van de inbedding van de Jeugdzorg en de AWBZ-begeleiding in de lokale uitvoering van de Wmo. In beide decentralisaties wordt zowel op visieniveau als uitvoeringsniveau een verbinding gelegd met de uitgangspunten uit deze beleidsnotitie.

5.6. Vangnet (F)

Daar waar mensen dit niet zelf georganiseerd krijgen:

3. Vangnet voor wie niet zelf kan

Er komen situaties voor dat een persoon (tijdelijk) geen regie over het eigen leven kan voeren. Voor mensen met meervoudige, complexe problemen blijft een vangnet nodig. Vaak gaat het om situaties waar men niet zelf om hulp (kan) vragen, maar waar anderen signaleren dat hulp gewenst is. Het gaat dan om het opsporen, bereiken van en hulp bieden aan mensen met problemen op diverse terreinen.

Als iemand geen regie kan nemen in het eigen leven, ontstaat het risico dat verkeerde keuzes leiden tot verder groeiende problemen. Als hier niet tijdig op wordt ingegrepen, kan dit voor de betreffende persoon leiden tot een steeds grotere afstand van de samenleving. Bovendien leidt laat ingrijpen tot meer kosten. Beide gevolgen zijn onwenselijk. We willen daarom deze personen actief benaderen en richting hulp leiden.

Beoogd resultaat 16: Er is een sluitend netwerk om zorg op maat te organiseren voor personen die zich niet zelf melden, maar die op een punt in hun leven zijn gekomen dat zorg wel nodig is (voor hun eigen welbevinden en die van hun omgeving)

De gemeente Arnhem fungeert als centrumgemeente voor maatschappelijke opvang.

De lokale taken zijn opgenomen in het lokale beleid voor openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) en in het Integraal Veiligheidsbeleid 2012-2015.

Sinds 2010 bestaat er op grond van het OGGZ-beleid een Lokaal Zorgnetwerk in de gemeente. Dit netwerk bestaat uit professionals van diverse organisaties die in acute situaties ondersteuning en zorg op maat op gang brengen zodra een persoon of gezin in beeld is gekomen.

Actie

In de komende periode zullen we bekijken in hoeverre de werkwijze aangepast moet worden om ook toegerust te zijn voor de situatie van mensen die in de nabije toekomst geen toegang meer hebben tot AWBZ-voorzieningen. Bijzondere aandacht is nodig voor mensen met een laag IQ en de begeleiding van mensen met een ernstige verstandelijke beperking. Als gemeente hebben we nog weinig kennis van deze doelgroep. Onbekend is bijvoorbeeld in hoeverre deze nieuwe doelgroepen in staat zijn de regie over hun eigen leven te voeren.

5.7. Conclusie

De beoogde resultaten en de daarbij behorende acties vormen samen de speerpunten van het Wmo-beleid in de komende vier jaar. De speerpunten zijn op abstract niveau samen te vatten onder de volgende noemers:

- het scheppen van randvoorwaarden voor het zelfstandig functioneren van inwoners en hun deelname aan het maatschappelijk verkeer;
- het faciliteren van een zorgzame samenleving door het versterken van sociale verbanden en het vormgeven aan wederkerigheid;
- het inrichten van collectieve en individuele voorzieningen ter compensatie van een beperking met aandacht voor:
  - o wegwijs en vraagverheldering;
  - o ontschotting en maatwerk;
  - o preventie voor curatie.

Centraal hierbij staat de 'kantelingsgedachte', waarbij compensatie vorm krijgt aan de hand van de verantwoordelijkheids ladder. Daarbij staan behoud van regie over het eigen leven en zelfredzaamheid voorop.

6. Uitvoering, Financiën, Monitoring en Evaluatie

6.1. Uitvoering

Er zal een uitvoeringsplan worden opgesteld. Daarin zullen per onderdeel de concrete beleidsdoelen, beoogde maatschappelijke resultaten en indicatoren worden geformuleerd. In het uitvoeringsplan worden ook de financiële consequenties van de maatregelen concreet uitgewerkt.

De Wmo-adviesraad en wijkplatforms zullen bij het opstellen van het uitvoeringsplan betrokken worden. Daarnaast zullen burgers en organisaties betrokken worden bij de invulling en uitvoering van diverse acties. Het uitvoeringsplan zal jaarlijks geëvalueerd en geactualiseerd worden.

6.2. Financiën

De voorgenomen maatregelen zullen vooral leiden tot een besparing op de individuele voorzieningen. Deze besparing kan worden gerealiseerd door te zorgen dat beperkingen in de toekomst minder vaak tot participatiebelemmeringen leiden, en daar waar wel participatiebelemmeringen worden ervaren, vaker een (deel van de) compensatie wordt gevonden binnen de eigen mogelijkheden van mensen, in hun sociale netwerken en door middel van algemene voorzieningen. Deze verschuiving vraagt om investeringen in voorzieningen die eigen kracht bevorderen, in voorzieningen die informele zorg en vrijwilligerswerk ondersteunen en in slimme algemene voorzieningen. Daarnaast zullen investeringen in de capaciteit en kwaliteit van uitvoeringsprocessen nodig zijn. Deze investeringen wegen niet op tegen de besparingen, waardoor per saldo een besparing te realiseren valt.

Bij het opstellen van het jaarlijks te actualiseren uitvoeringsplan zijn de kaders uit de programmabegroting 2012 (en de volgende jaren) en de meerjarenramingen leidend. Uitgangspunt is dat de Wmo binnen de beschikbare budgetten wordt uitgevoerd, die de gemeenteraad vaststelt in de jaarlijkse programmabegrotingen.

6.3. Monitoring en Evaluatie

10. Gemeente monitort en stelt bij

Om de effecten van beleid te meten en om de uitvoering bij te sturen, maken wij gebruik van diverse instrumenten.

6.3.1. Klanttevredenheidsonderzoeken

Op grond van de Wmo is de gemeente verplicht jaarlijks de uitkomsten van onderzoek naar de tevredenheid van vragers van maatschappelijke ondersteuning te publiceren. Het Klanttevredenheidsonderzoek (KTO) wordt jaarlijks voor Lingewaard uitgevoerd door onderzoeksbureau SGB0, die de gegevens verstrekt aan het ministerie.

Om onderzoeksmoeheid bij de ondervraagden te voorkomen, worden in een bepaalde cyclus steeds dezelfde onderwerpen onderzocht. Dit heeft als bijkomend voordeel dat na verloop van tijd ook een vergelijking gemaakt kan worden met eerdere onderzoeken. De cyclus is:

Jaar	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Onderwerp	Individuele verstrekkingen	Maatschappelijke organisaties	Prestatieveld 1 t/m 4	Maatwerk, bijv. mantelzorg	Individuele verstrekkingen	Etc.

6.3.2. Prestatiegegevens Wmo

Naast het houden van klanttevredenheidsonderzoeken is de gemeente wettelijk verplicht een aantal door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) aangewezen prestaties op het vlak van de Wmo te publiceren. In bijlage 8.5 zijn de scores voor Lingewaard in de afgelopen jaren opgenomen. Deze zijn ook te raadplegen via de website www.artikel9wmo.nl. Daar is het ook mogelijk om vergelijkingen te maken tussen Lingewaard en andere gemeenten. Op deze site staan ook de rapporten van de tot nog toe uitgevoerde klanttevredenheidsonderzoeken.

6.3.3. Doelgroepenmonitors VGGM

Gemeenten moeten volgens de Wet publieke gezondheid (Wpg) inzicht hebben in de gezondheidstoestand van hun bevolking. Daarom voert de GGD van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM) elk jaar onder de inwoners van Lingewaard een onderzoek uit naar gezondheid en factoren die de gezondheid beïnvloeden. Lingewaard gebruikt deze gezondheidsmonitors voor het formuleren, onderbouwen en evalueren van het gezondheidsbeleid en ander relevant beleid, zoals rondom prestatievelden van de Wmo (m.n. mantelzorg- en vrijwilligersondersteuning, jeugdbeleid en ouderenbeleid). Steeds staat een bepaalde doelgroep centraal: kinderen, jongeren, volwassenen of ouderen. Ook hierbij is sprake van een vierjaarscyclus, zodat telkens over een periode van 4 jaar een vergelijking is te maken per doelgroep. Daarnaast is een vergelijking mogelijk van Lingewaard ten opzichte van de rest van de regio Gelderland Midden.

De cyclus is:

Jaar	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Doelgroep	Volwassenen 19 t/m 64 jaar	Kinderen 0 t/m 11 jaar	Ouderen 65 jaar en ouder	E-movo Jeugdmonitor, klas 2 en 4 Voortgezet Onderwijs	Volwassenen 19 t/m 64 jaar	Etc.

6.3.4. Benchmark waarstaatjegemeente.nl

De gemeente Lingewaard doet ook mee aan de benchmark www.waarstaatjegemeente.nl. Binnen deze benchmark wordt met name geïnventariseerd wat het oordeel van inwoners is op een breed scala aan prestaties van de gemeente, waaronder ook maatschappelijke ondersteuning.

Actie

Alle gegevens worden toegankelijk gemaakt via onze website www.lingewaard.nl.

7. Afsluiting

Nederland is een verzorgingsstaat, dat wil zeggen dat burgers sociale grondrechten hebben. De overheid heeft de plicht om voor de burgers te zorgen als zij daar zelf niet toe in staat zijn. Verzorgingsrechten gaan vaak om financiën in de vorm van bijstand en uitkeringen. Maar dat wil niet zeggen dat de gemeenten alles moeten overnemen van haar inwoners. Mensen kijken eerst wat zij zelf kunnen regelen of in hun sociale netwerk kunnen vinden, pas daarna komen wij als gemeente in beeld om de ondersteuning te regelen.

“De verantwoordelijkheid daar leggen waar hij hoort en ondersteunen waar het nodig is”. Dit wordt de uitspraak, van waaruit wij de komende jaren uitvoering geven aan het Lingewaardse Wmo-beleid. Dit past ook bij het beleid van de landelijke overheid die ook steeds meer inzet op eigen verantwoordelijkheid van de inwoners zelf. Bij de Wmo gaat het om mensenwerk. Dat vraagt om zorgvuldigheid in de benadering van mensen en het stellen van eisen aan de kwaliteit van de dienstverlening.

In deze tijden van bezuinigingen en financiële crisis is de verleiding groot om de financiële middelen leidend te laten zijn bij de uitvoering van de Wmo. Immers, als gemeente hebben wij de beleidsvrijheid om uitvoering te geven aan de prestatievelden zoals wij willen.

Met dit beleidsplan kiezen wij er voor niet alleen op financiën te sturen.

Wij zijn van mening dat we met de in dit beleidsplan beschreven speerpunten zowel binnen de financiële grenzen kunnen blijven, als uitvoering kunnen geven aan een sociaal beleid voor maatschappelijke ondersteuning.

Ook in de nieuwe beleidperiode zien wij uit naar de samenwerking met de verschillende partners, zoals maatschappelijke organisaties, woningcorporaties, zorgaanbieders, de Wmo-adviesraad, de wijkplatforms en de Lingewaardse inwoners en hun vertegenwoordigers.

8. Bijlagen

8.1. Overzicht realisatie doelstellingen Wmo-beleidsnota 2008-2011

plan	jaar	pv	operationeel doel	status heden	toelichting
1	2008-01	0	Wmo-participatie en -communicatie extern	gerealiseerd	
1	2009-01	0	participatie; inzet div instrumenten	gerealiseerd	
1	2010-01	0	participatie; inzet div instrumenten	gerealiseerd	
1	2011-01	0	participatie; inzet div instrumenten	gerealiseerd	
2	2008-02	0	Wmo-participatie en -communicatie intern	gerealiseerd	
2	2009-02	0	participatie; jaarlijkse bijstelling	gerealiseerd	
2	2010-02	0	participatie; jaarlijkse bijstelling	gerealiseerd	
2	2011-02	0	participatie; jaarlijkse bijstelling	gerealiseerd	
3	2008-03	0	participatie structureel	gerealiseerd	
3	2009-03	0	participatie; vast onderdeel beleidsontw	gerealiseerd	
3	2010-03	0	participatie; vast onderdeel beleidsontw	gerealiseerd	
3	2011-03	0	participatie; vast onderdeel beleidsontw	gerealiseerd	
4	2008-04	0	meting/evaluatie: KTO	gerealiseerd	
5	2009-04	0	meting/evaluatie: breed uitgevoerd KTO	gewijzigd gerealiseerd	jaarlijks KTO
6	2010-04	0	PvA evaluatie t/m 2011 (aug 2011)	gewijzigd gerealiseerd	eind 2011 overzicht stand van zaken
7	2010-05	0	Tussentijdse evaluatie beleidsplan	gewijzigd gerealiseerd	kwartaalrapportages tot eind 2010
8	2011-04	1	beschrijving basisvoorzieningen	niet gerealiseerd	
9	2008-05	1	dorpshuizen/ontmoetingscentra in kernen	gerealiseerd	
9	2009-05	1	dorpshuizen en ontmoetingscentra	gerealiseerd	
9	2010-06	1	dorpshuizen en ontmoetingscentra	gerealiseerd	
9	2011-05	1	dorpshuizen en ontmoetingscentra	gerealiseerd	
10	2008-06	1	MIOPs PvE en PvA	niet gerealiseerd	plan teruggenomen
11	2009-06	1	MIOP's in alle kernen (gereed 2011)	niet gerealiseerd	plan teruggenomen
11	2010-07	1	MIOP's in alle kernen (gereed 2011)	niet gerealiseerd	plan teruggenomen
12	2008-07	1	dorpshuizen plus en kulturhusen	deels gerealiseerd	alleen in Angeren afgerond
12	2009-07	1	dorpshuizen plus en kulturhusen	deels gerealiseerd	alleen in Angeren afgerond
12	2010-08	1	dorpshuizen plus en kulturhusen	deels gerealiseerd	alleen in Angeren afgerond
13	2008-08	1	aanbod sportvoorzieningen	gerealiseerd	
14	2009-08	1	min aanb podiumkunst omschreven (2011)	gerealiseerd	

15	2010-09	1	minimaal niveau en stappenplan ruimte	deels gerealiseerd	d.m.v. Nota Wonen
16	2008-09	1	BWS: kwaliteitsniveau en stappenplan	gerealiseerd	
17	2008-10	1	BWS: samenw, eff-winst en innovatie	gerealiseerd	
18	2008-11	2	CJG: PvE (2009-07)	gerealiseerd	
19	2010-10	2	lokaal CJG (2011)	gerealiseerd	
20	2008-12	2	EKD: regionale samenwerking t/m 2011	gerealiseerd	
20	2009-09	2	EKD afstemming	gerealiseerd	
20	2010-11	2	EKD afstemming	gerealiseerd	
20	2011-06	2	EKD afstemming	gerealiseerd	
21	2008-13	2	keten zorg-dienstverl: regie, caseman	gerealiseerd	
22	2008-14	2	ZAT/vangnet risico-jeugd: min niveau	gerealiseerd	
23	2009-10	2	gestructureerde info-uitwisseling	gerealiseerd	
24	2009-11	3	beschrijving en PvA diensten/prod loket	gerealiseerd	
25	2008-15	3	digitale sociale kaart: inventarisatie en PvA	niet gerealiseerd	
26	2009-12	3	uitgangspunten en PvW cliëntondersteuning	niet gerealiseerd	
27	2008-16	4	mantelzorg in beeld	gerealiseerd	
28	2008-17	4	mantelzorg PvA	gerealiseerd	
29	2008-18	4	mantelzorg en WWB: ontheffing	gerealiseerd	
30	2009-13	4	voorwaarden ontlasten jonge mantelzorgers	deels gerealiseerd	nader te implementeren i.s.m. SWL
31	2009-14	4	werkafspraken loket mantelzorg	gerealiseerd	
32	2008-19	4	mantelzorg beleidsregels	gerealiseerd	
33	2008-20	4	vrijwilligerswerk en WWB: bevordering	gerealiseerd	
34	2008-21	4	vrijwilligerswerk: inzicht belemmeringen	deels gerealiseerd	
35	2009-15	4	streefcijfers vrijwilligers	gerealiseerd	
36	2008-22	4	vrijwilligerswerk en WWB: bevordering	gerealiseerd	
37	2009-16	4	aangesloten vrijwilligers verzekerd	gerealiseerd	
38	2009-17	4	visie oa maatsch stages en vrijwilligers	gerealiseerd	
39	2009-18	4	visie, doelen, PvA versterken vrijw/bedr	gerealiseerd	
40	2009-19	4	wederzijds versterken sport en vrijwilligerswerk	deels gerealiseerd	uitwerking in nieuwe sportnota
41	2008-23	4	vrijwilligerswerk en scholing	gerealiseerd	
42	2009-20	5	campagne mensen met beperkingen	gerealiseerd	
43	2009-21	5	communicatieplan mensen met bep	deels gerealiseerd	nader te implementeren via SWL
44	2008-24	5	reïntegratie een maatsch part: verord enz	deels gerealiseerd	verordening klaar, beleidsregels niet
45	2010-12	5	beschrijving collectieve gemaksdiensten	niet gerealiseerd	

46	2008-25	5	Woonkeur en levensloopbest: uitwerking	gerealiseerd	
47	2010-13	5	Inventarisatie mogelijkheden W-Z-W	niet gerealiseerd	
47	2011-07	5	Inventarisatie mogelijkheden W-Z-W	niet gerealiseerd	
48	2009-22	5	vastst. wijkplatforms en sociale samenhang	gerealiseerd	
49	2008-26	6	HH: verbetering opzet inhoud	gerealiseerd	
50	2008-27	6	HH: aanbesteding regio	gerealiseerd	
51	2008-28	6	Individuele verstrekkingen: beoordeling kwaliteitsregime	gerealiseerd	
52	2008-29	6	Woningaanpassingen: eenv door Wbst	gerealiseerd	
53	2008-30	6	PGB: uitbesteding admin afh via Menzis	gerealiseerd	
54	2008-31	6	Indiv verstreck: eigen bijdrage uitbreiden	gerealiseerd	
55	2008-32	6	indicatiestelling in Wmo-loket	gerealiseerd	
56	2008-33	7,8,9	OGGZ: meldpunt klanten complexe probl	gerealiseerd	
57	2009-23	7,8,9	OGGZ: vroegtijdige signalering / interventie	gerealiseerd	
58	2008-34	7,8,9	OGGZ: lokaal overleg en vangnetteam	gerealiseerd	
58	2009-24	7,8,9	OGGZ: lokaal overleg en vangnetteam	gerealiseerd	
59	2008-35	7,8,9	Huiselijk geweld: beleid	gerealiseerd	
59	2009-25	7,8,9	Huiselijk geweld: beleid	gerealiseerd	
60	2009-26	7,8,9	Huiselijk geweld: meldpunt bekend	gerealiseerd	
60	2010-14	7,8,9	Huiselijk geweld: meldpunt bekend	gerealiseerd	
61	2008-36	7,8,9	Huiselijk geweld: code signaleren en comm	gerealiseerd	
62	2008-37	7,8,9	melding ASHG/BJZ/AMK	gerealiseerd	
63	2009-27	7,8,9	pestprotocol, trainingen enz scholen	niet gerealiseerd	overgeheveld naar LEA ipv Wmo
100	toegevoegd	0	Wmo Adviesraad	gerealiseerd	
101	toegevoegd	1	Herijken subsidies	gerealiseerd	
102	toegevoegd	1	Sociale Structuurvisie	niet gerealiseerd	sociale ambities; visie in voorjaar 2012
103	toegevoegd	1	brede welzijnsstichting	gerealiseerd	
104	toegevoegd	1	Revitalisering Molukse Wijken	niet gerealiseerd	praktische problemen
105	toegevoegd	2	Kinderen doen mee	gerealiseerd	
106	toegevoegd	5	maaltijdvoorziening reorganiseren	niet gerealiseerd	onderzoek verricht
107	toegevoegd	5	collectieve diensten: Openbaar vervoer	deels gerealiseerd	bussen en deel bushaltes aangepast
108	toegevoegd	5	activiteitencentrum	niet gerealiseerd	onderzoek verricht
109	toegevoegd	5	dagopvang ouderen (tijdelijk)	gerealiseerd	
110	toegevoegd	5	Pakketmaatregelen AWBZ - Ondersteunende begeleiding	gerealiseerd	
111	toegevoegd	5	praktische gezins-	gerealiseerd	

112	toegevoegd	6	ondersteuning AWBZ hulp bij huishouden - Ketendienstverlening	niet gerealiseerd	onderzoek verricht
113	toegevoegd	6	ombuigingen Wmo 2009/2010	deels gerealiseerd	
114	toegevoegd	6	loket (kanteling, kwaliteit, doorontwikkeling)	deels gerealiseerd	
115	toegevoegd	6	nieuwe "gekantelde" Wmo- verordening	niet gerealiseerd	nog vast te stellen
116	toegevoegd	6	aanbesteding Wmo- hulpmiddelen	gerealiseerd	
117	toegevoegd	6	participatiebudget	deels gerealiseerd	krijgt uitwerking in de praktijk
118	toegevoegd	7,8,9	nazorg ex-gedetineerden	deels gerealiseerd	

8.2. Ambities Sociaal Domein d.d. 30 juni 2011

1. Iedereen doet mee en iedereen doet ertoe
2. Burgers hebben de regie over eigen leven
3. Vangnet voor wie niet zelf kan
4. Breed pakket voorzieningen en diensten bereikbaar
5. Voor wat hoort wat
6. Duurzaamheid ook op sociaal gebied
7. Goed wonen en leven in Lingewaard
8. Zelfsturing op lokaal niveau
9. Gemeente schept voorwaarden
10. Gemeente monitort en stelt bij

1. Iedereen doet mee en iedereen doet ertoe: Belangrijk streven is dat alle burgers mee kunnen doen aan alle facetten van de samenleving. De gemeente bevordert participatie en helpt mee om beperkingen daarbij te compenseren.
2. Burgers hebben de regie over eigen leven: Burgers hebben zelf de regie over hun eigen leven, niet de gemeente. Zij hebben ook als eerste de verantwoordelijkheid voor zichzelf, hun familie en hun omgeving. De gemeente moedigt mensen aan voor zichzelf te zorgen en bevordert de zelfredzaamheid.
3. Vangnet voor wie niet zelf kan: Voor wie dat niet of niet voldoende kan, bijvoorbeeld om financiële redenen of vanwege lichamelijke of geestelijke beperkingen, biedt de gemeente een "vangnet". De zorg is altijd op maat gesneden en gaat uit van iemands mogelijkheden of bijvoorbeeld talenten, en niet van claims op voorzieningen.
4. Breed pakket voorzieningen en diensten bereikbaar: De gemeente faciliteert een breed scala van vooral algemene en collectieve voorzieningen waarmee een belangrijk deel van de vraag naar maatschappelijke ondersteuning kan worden beantwoord. De gemeente bevordert bovendien sociale verbanden (op relationeel niveau), vrijwilligerswerk en initiatieven van burgers die gericht zijn op saamhorigheid en onderlinge ondersteuning.
5. Voor wat hoort wat: Van mensen mag – afhankelijk van hun eigen mogelijkheden – ook een maatschappelijk nuttige tegenprestatie worden gevraagd voor de voorziening, de ondersteuning of bijvoorbeeld de uitkering die zij krijgen. Datzelfde geldt voor bedrijven die opdrachten voor de gemeente uitvoeren of voor gesubsidieerde organisaties.
6. Duurzaamheid ook op sociaal gebied: "Duurzaamheid" is een belangrijke ambitie voor een gemeente met een sociaal gezicht. Duurzaamheid van ondersteuning en voorzieningen in de zin van "bestendig" en ook op termijn nog betaalbaar. Maar ook als uitgangspunt voor ondernemen, waarbij niet alleen het behalen van winst de doelstelling is, maar ook het leveren van een nuttige bijdrage aan de samenleving van mensen (maatschappelijk verantwoord ondernemen).
7. Goed wonen en leven in Lingewaard: Zo lang mogelijk zelfstandig kunnen leven: dat is niet alleen afhankelijk van sociale verbanden en welzijns- en zorgvoorzieningen. Goede en levensloopbestendige woningen of andere geschikte woonvormen zijn minstens zo belangrijk. Ook een veilige en toegankelijke woonomgeving, en bereikbare openbare voorzieningen vormen een belangrijke schakel in dit geheel.
8. Zelfsturing op lokaal niveau: Betrokkenheid van de inwoners van Lingewaard bij hun eigen leefomgeving is van groot belang. Burgers kunnen in een aantal situaties afwegen welke (basis-) voorzieningen er in de directe omgeving aanwezig moeten zijn en wat die keuze mag "kosten". Als de inwoners zelf verantwoordelijkheid kunnen nemen en initiatieven kunnen ontplooiën, vergroot dat ook het draagvlak en de betrokkenheid.
9. Gemeente schept voorwaarden: De gemeente Lingewaard schept de voorwaarden voor zelfredzaamheid en saamhorigheid van de inwoners. De gemeente zet allerlei "beleidsinstrumenten" in om sociale contacten en netwerken te stimuleren en om burgers te activeren.
10. Gemeente monitort en stelt bij: De gemeente Lingewaard gaat na hoe het beleid in de praktijk uitpakt. Afhankelijk van de uitkomsten ervan wordt het beleid bijgesteld.

8.3. Prestatievelden in relatie tot verantwoordelijkheidsladder

	Niveau's sturingsfilosofie					
	A: Eigen kracht	B: Nabije Omgeving	C. Sociale omgeving	D. Algemene / Preventieve voorzieningen	E. Vraagverhelling & Hulp op Maat	F. Vangnet
Prestatievelden	1. Sociale samenhang en leefbaarheid.			x	x	
	2. Ondersteuning van jeugdigen bij opgroeien en opvoeden.		x		x	x
	3. Informatie, advies en cliëntondersteuning.	x			x	x
	4. Ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers.		x	x	x	
	5. Bevorderen van zelfstandig functioneren en deelname aan het maatschappelijk verkeer.				x	x
	6. Verlenen van individuele voorzieningen.					x
	7. Maatschappelijke opvang.				x	x
	8. Bevorderen van Openbare Geestelijke GezondheidsZorg (OGGZ).				x	x
	9. Bevorderen van verslavingsbeleid.				x	x

8.4. Overzicht prestatievelden en gerelateerde beleidsnota's

- 1. het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten:**
 Lokaal Sociaal Infrastructuur Plan (LSIP) (2004)
 Gemeentelijk en regionaal mobiliteitsplan
 Nota Wonen (2007)
 Nota "Sportbeleid in beweging" (actualisering in 2012)
 Buitenspelen, ja leuk! Speelruimteplan gemeente Lingewaard (2007)
 Startnotitie "De brede school in de gemeente Lingewaard" (2008)
 Cultuurnota 2009-2014 (2009)
 Notitie visieontwikkeling binnensportaccommodatie
 Visiedocument Gebiedsgericht werken (2010)
 Notitie 'vervolg breedtesportimpuls' (in ontwikkeling)
 Nota Accommodatiebeleid (nog in voorbereiding, dec. 2011)
 Beleidsnotitie bibliotheekwerk 2012-2015 (nog in voorbereiding, nov./dec. 2011)
 Ruimtelijke structuurvisie (nog in voorbereiding, 2012)
 Sociale Structuurvisie (nog in voorbereiding, 2012)
 Integraal Veiligheidsbeleid 2012-2015 (november 2011)
- 2. op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden:**
 Beleidsnotitie Visie doorgaande ontwikkelingslijn 0-12 jaar (2009)
 Beleidsvisie leerplicht
 Kadernotitie jeugdgezondheidszorg
 Notitie organisatie aansluitende zorgstructuur Lingewaard 0-12 jarigen
 Startnotitie Lokale inkleuring Centrum voor Jeugd en Gezin (2009)
 Startnotitie Integraal Jeugdbeleid (2009)
 Uitvoeringsnotitie Integraal Jeugdbeleid voor het onderdeel: Jeugd- en jongerenwerk en Streetwise (2010)
 Uitvoeringsnotitie Centrum voor Jeugd en Gezin (2011)
 Beleidsvisie Peuterspeelzaalwerk 2012-2013 (september 2011)
 Lokaal gezondheidsbeleid (november 2011)
- 3. het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning:**
 Beleidsnota individuele verstrekkingen en loket
 Beleidsvisie Wet Werk en Bijstand
 Schulden, maak er werk van! Kanteling Schuldhulpverlening naar Schulddienstverlening (2011)
- 4. het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers:**
 Beleidsnotitie Vrijwilligersondersteuning Lingewaard 2010-2013 (2010)
 Beleidsnotitie Mantelzorgondersteuning Lingewaard 2010-2013 (2010)

5. het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem:

Beleidsnotitie AWBZ-pakketmaatregel fase 1: Lokaal beleid voor mensen met een lichte beperking 2011-2013 (2011)

Visie Maatschappelijk participatiebeleid (2009)

6. het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer:

Beleidsnota individuele verstrekkingen en loket

7. het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang

8. het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen

9. het bevorderen van verslavingsbeleid

(Deze drie prestatievelden worden in samenhang uitgewerkt, vanwege de nauwe onderlinge verwevenheid)

Regionaal Kompas Arnhem e.o. (2008)

Masterplan 'minder opvang, beter leven'

Visie op de OGGZ in de regio Arnhem (2008)

Beleidsnota Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (2009)

Lokaal gezondheidsbeleid (november 2011)

8.5. Rapportage aan ministerie van VWS (www.artikel9wmo.nl)

Vraag 2: Hoe werkt de gemeente aan de kwaliteit van de in het kader van de Wmo geleverde producten en diensten? (NB: vraag 1 is geen onderdeel van de rapportage).

<i>Lingewaard</i>	2007	2008	2009	2010
Door het hanteren van servicenormen met betrekking tot het aanvraagproces (bijvoorbeeld doorlooptijden)	Ja	Ja	Ja	Ja
Door in de contracten of overeenkomsten met aanbieders kwaliteitseisen op te nemen	Ja	Ja	Ja	Ja
Door de door de aanbieders geleverde kwaliteit te monitoren	Ja	Ja	Ja	Ja
Door de aanbieders te verplichten periodiek klanttevredenheid te meten	Ja	Ja	Ja	Ja

Vraag 3: In hoeverre betreft de gemeente de ingezetenen per prestatieveld bij de totstandkoming van het Wmo-beleid?

<i>Lingewaard</i>	2007	2008	2009	2010
Prestatieveld 1	Vaak	Vaak	Vaak	Vaak
Prestatieveld 2		Geregeld	Geregeld	Geregeld
Prestatieveld 3		Geregeld	Geregeld	Nauwelijks
Prestatieveld 4		Geregeld	Geregeld	Geregeld
Prestatieveld 5		Geregeld	Geregeld	Geregeld
Prestatieveld 6		Geregeld	Geregeld	Geregeld
Prestatieveld 7		Nauwelijks	Nauwelijks	Nauwelijks
Prestatieveld 8		Nauwelijks	Nauwelijks	Nauwelijks
Prestatieveld 9		Niet	Nauwelijks	Nauwelijks

Vraag 4: In hoeverre gebruikt de gemeente onderstaande of andere methoden om de ingezetenen actief te betrekken bij de totstandkoming van het Wmo-beleid?

<i>Lingewaard</i>	2007	2008	2009	2010
Overleg met Wmo-raad, Wmo-platform	Vaak	Vaak	Vaak	Vaak
Overleg met raden en platforms op deelterreinen van de Wmo (bv participatieraad, (ex-) cliëntenraad)	Vaak	Vaak	Vaak	Vaak
Overleg met wijkplatforms, wijkraden, buurtraden, dorpsraden	Vaak	Vaak	Vaak	Vaak
Consultering van panels		Niet	Niet	Niet
Contact met betrokkenen via buurtbeheerders		Niet	Niet	Niet
Contact met betrokkenen via vrijwilligersorganisaties		Geregeld	Geregeld	Geregeld
Themagerichte bijeenkomsten	Geregeld	Geregeld	Geregeld	Geregeld

Vraag 5: Onderneemt de gemeente onderstaande of andere activiteiten om het sociale klimaat en de leefbaarheid in wijken en buurten te bevorderen?

<u>Lingewaard</u>	2007	2008	2009	2010
Bevorderen van burgerparticipatie bij lokale activiteiten		Ja	Ja	Ja
Stimuleren van eigen initiatieven van burgers		Ja	Ja	Ja
Bevorderen van burgerplatforms		Ja	Ja	Ja
Bevorderen van netwerkvorming voor specifieke groepen		Ja	Ja	Nvt
Zorgen voor goede buurtinformatie en buurtvoorlichting		Ja	Ja	Nvt
Zorgen voor (vrijwillige) buurtbemiddeling		Ja	Ja	Ja
Bevorderen van (vrijwillig) buurtbeheer en buurttoezicht		Ja	Ja	Nvt
Bevorderen dat bewoners zelf wijk-gedragscodes ontwikkelen		Ja	Ja	Nee
Bevorderen van buurt- en straatcontactactiviteiten		Ja	Ja	Nvt

Vraag 6: Biedt de gemeente onderstaande of andere faciliteiten bij opvoedondersteuning?

<u>Lingewaard</u>	2007	2008	2009	2010
Voorlichting		Ja	Ja	Ja
(Fysieke) plek voor opvoedondersteuningsvragen		Ja	Ja	Ja
Opvoedtelefoon of digitale opvoedondersteuning		Ja	Ja	Ja
Opvoedcursussen		Ja	Ja	Ja
Individuele begeleiding en ondersteuning		Ja	Ja	Ja
School-/jeugd-/gezinsmaatschappelijk werk		Ja	Ja	Ja
Kinderwerk en jongerenwerk		Ja	Ja	Ja
Zorg Advies Teams		Ja	Ja	Ja
Zorgcoördinatie		Ja	Ja	Ja

Vraag 7: Welke Wmo-diensten worden aangeboden in het gemeentelijk loket / informatiepunt?

<u>Lingewaard</u>	2007	2008	2009	2010
Informatie	Ja	Ja	Ja	Ja
Advies	Ja	Ja	Ja	Ja
Cliëntondersteuning	Ja	Ja	Ja	Ja
Bemiddeling	Ja	Nee	Nee	Nee
Doorverwijzing	Ja	Ja	Ja	Ja
Aanvragen (van voorzieningen)	Ja	Ja	Ja	Ja
Besluitvorming (al dan niet toekennen van aanvragen)	Ja	Ja	Ja	Ja

Vraag 8: Welke faciliteiten biedt of organiseert de gemeente op het terrein van cliëntondersteuning?

<i>Lingewaard</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
Informatie en adviesverstrekking	Ja	Ja	Ja	Ja
Vraagverheldering	Ja	Ja	Ja	Ja
Bemiddeling	Ja	Ja	Ja	Ja
Verwijzing naar een indicatie-orgaan	Ja	Ja	Ja	Ja
Verwijzing naar een door de gemeente gefinancierde ondersteunende organisatie of MEE-organisatie	Ja	Ja	Ja	Ja
Kortdurende of kortcyclische ondersteuning		Nee	Nee	Nee
Ondersteuning bij crisis		Ja	Ja	Ja
Monitoring en evaluatie van externe dienstverlening		Ja	Ja	Ja
Hulp bij klachten, bezwaar en beroep		Nee	Nee	Nee
Faciliteren van lotgenotencontact		Nee	Nee	Nee
Geven van voorlichting en cursussen in groepen		Ja	Nee	Ja
Groepsgewijze ondersteuning bij participatie in de samenleving		Nee	Nee	Nee

Vraag 9: Biedt de gemeente onderstaande of andere ondersteuning en/of faciliteiten voor mantelzorgers?

<i>Lingewaard</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
Respijtzorg thuis		Ja	Ja	Ja
Respijtzorg buitenshuis		Ja	Ja	Ja
Kinderopvang		Nee	Nee	Nee
Cursussen		Ja	Nee	Ja
Faciliteiten (parkeerkaarten, kortingspassen, enz.)		Nee	Nee	Nee
Vrijstelling sollicitatieplicht		Ja	Ja	Ja
Lotgenotencontact		Ja	Nee	Ja
Nazorg		Nee	Nee	Ja
Begeleiding / ondersteuning		Ja	Ja	Ja
Activiteiten gericht op ontspanning (niet zijnde respijtzorg)		Ja	Ja	Ja

Vraag 10: Biedt de gemeente onderstaande of andere ondersteuning en/of faciliteiten voor vrijwilligers in de zorg en voor overige vrijwilligers?

<i>Lingewaard</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
Kinderopvang		Nee/Nvt	Nee/Nvt	Nee/Nvt
Deskundigheidsbevordering		Beide	Beide	Beide
Faciliteiten (parkeerkaarten, kortingspassen, enz.)		Nee/Nvt	Nee/Nvt	Nee/Nvt
Vrijstelling sollicitatieplicht		Nee/Nvt	Nee/Nvt	Beide
Verzekering		Beide	Beide	Beide

Vrijwilligersonderscheiding / prijzen / vrijwilliger van het jaar		Beide	Beide	Beide
---	--	-------	-------	-------

Vraag 11: In hoeverre heeft de gemeente de hulp bij het huishouden afgestemd met zorgfuncties in het kader van de AWBZ?

<i>Lingewaard</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
Afspraken met het CIZ	Redelijke afstemming	Redelijke afstemming	Redelijke afstemming	Redelijke afstemming
Afspraken met aanbieders	Goede afstemming	Goede afstemming	Redelijke afstemming	Redelijke afstemming
Afspraken met Transferpunt ziekenhuis	Goede afstemming	Redelijke afstemming	Redelijke afstemming	Matige afstemming
Afspraken met Zorgkantoor	Goede afstemming	Goede afstemming	Goede afstemming	Matige afstemming

Vraag 12: Voor welke individuele voorzieningen geldt een eigen bijdrage?

<i>Lingewaard</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
Hulp bij het huishouden	Ja	Ja	Ja	Ja
Roerende zaken, niet zijnde een individuele vervoersvoorziening	Nee	Nee	Nee	Nee
Onroerende woonvoorziening	Nee	Nee	Nee	Nee
Individuele vervoersvoorziening	Nee	Nee	Nee	Nee

Vraag 13: Hoe bepaalt de gemeente het bedrag dat als eigen bijdrage per persoon gevraagd wordt?

<i>Lingewaard</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
Maximale eigen bijdrage		De gemeente stelt de maximale eigen bijdrage vast op de hoogte van de bedragen zoals deze in het Besluit maatschappelijke ondersteuning vermeld zijn. (Deze hoogte verschilt per jaar.)	De gemeente stelt de maximale eigen bijdrage vast op de hoogte van de bedragen zoals deze in het Besluit maatschappelijke ondersteuning vermeld zijn. (Deze hoogte verschilt per jaar.)	De gemeente stelt de maximale eigen bijdrage vast op de hoogte van de bedragen zoals deze in het Besluit maatschappelijke ondersteuning vermeld zijn. (Deze hoogte verschilt per jaar.)

Inkomensgrens eigen bijdrage		De gemeente stelt het minimale inkomen vanaf welke de eigen bijdrage afhankelijk van het inkomen wordt verhoogd, vast op de hoogte die vermeld is in het Besluit maatschappelijke ondersteuning. (Deze hoogte verschilt per jaar.)	De gemeente stelt het minimale inkomen vanaf welke de eigen bijdrage afhankelijk van het inkomen wordt verhoogd, vast op de hoogte die vermeld is in het Besluit maatschappelijke ondersteuning. (Deze hoogte verschilt per jaar.)	De gemeente stelt het minimale inkomen vanaf welke de eigen bijdrage afhankelijk van het inkomen wordt verhoogd, vast op de hoogte die vermeld is in het Besluit maatschappelijke ondersteuning. (Deze hoogte verschilt per jaar.)
Verhoging eigen bijdrage		De eigen bijdrage wordt verhoogd met het maximum zoals dat in het Besluit maatschappelijke ondersteuning is opgenomen.	De eigen bijdrage wordt verhoogd met het maximum zoals dat in het Besluit maatschappelijke ondersteuning is opgenomen.	De eigen bijdrage wordt verhoogd met het maximum zoals dat in het Besluit maatschappelijke ondersteuning is opgenomen.

Vraag 14: Zijn er in de gemeente (of regio waartoe de gemeente behoort) voldoende plaatsen voor de maatschappelijke opvang of vrouwenopvang?

<i>Lingewaard</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
Maatschappelijke opvang	Voldoende plaatsen	Voldoende plaatsen	Voldoende plaatsen	Voldoende plaatsen
Vrouwenopvang	Voldoende plaatsen	Voldoende plaatsen	Voldoende plaatsen	Voldoende plaatsen

Vraag 15: Welke activiteiten onderneemt de gemeente en/of de regio waartoe de gemeente behoort, om vrouwenopvang te bevorderen en om huiselijk geweld te voorkomen en tegen te gaan?

<i>Lingewaard</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
Beschikbaar stellen van opvangvoorzieningen	Alleen regio	Alleen regio	Alleen regio	Alleen regio
Ketensamenwerking	Alleen regio	Alleen regio	Alleen regio	Gemeente+regio
Casusoverleg	Nee/Nvt	Nee/Nvt	Alleen regio	Gemeente+regio
Er wordt gewerkt met casemanagers	Nee/Nvt	Nee/Nvt	Alleen regio	Gemeente+regio
Steunpunt huiselijk geweld	Gemeente+regio	Gemeente+regio	Alleen regio	Alleen regio
Er vindt voorlichting plaats ter preventie van huiselijk geweld	Gemeente+regio	Gemeente+regio	Alleen regio	Gemeente+regio

Vraag 16: Welke activiteiten onderneemt de gemeente en/of de regio waartoe de gemeente behoort, om de openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGz) te bevorderen en om dak-en thuisloosheid tegen te gaan?

<i>Lingewaard</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
Vroegsignalering en preventie	Gemeente+regio	Gemeente+regio	Gemeente+regio	Gemeente+regio
Meldpunt voor signalen van crisis of dreiging van crisis	Alleen regio	Alleen regio	Gemeente+regio	Alleen regio
Opsporen van kwetsbare personen	Alleen regio	Alleen regio	Gemeente+regio	Gemeente+regio
Contact leggen en contact houden met opgespoorde personen en ze toeleiden naar zorg / hulpverlening	Alleen regio	Alleen regio	Gemeente+regio	Gemeente+regio
Bij terugval / uitval mensen weer opnieuw opsporen	Alleen regio	Alleen regio	Gemeente+regio	Gemeente+regio
Een OGGz-platform / overleg met de betrokken partijen onder regie van de gemeente	Gemeente+regio	Gemeente+regio	Gemeente+regio	Gemeente+regio
Afspraken met organisaties over de uitvoering van de OGGz (bevorderen van de ketensamenwerking)	Gemeente+regio	Gemeente+regio	Gemeente+regio	Gemeente+regio
Bureau schuldhulpverlening	Alleen regio	Alleen regio	Alleen regio	Gemeente+regio
Meldpunt overlast	Alleen regio	Alleen regio	Alleen regio	Gemeente+regio
Informatieloket voor dak- en thuislozen	Alleen regio	Alleen regio	Alleen regio	Alleen regio
Afspraken met woningbouwcorporaties over huissuitzettingen	Alleen regio	Alleen regio	Gemeente+regio	Gemeente+regio
Individuele trajectplannen voor dak- en thuislozen	Alleen regio	Alleen regio	Alleen regio	Alleen regio

Vraag 17: Welke ondersteuning en / of faciliteiten biedt de gemeente en/of de regio waartoe de gemeente behoort, voor de maatschappelijke zorg voor verslaafden en voor de beperking van de overlast door verslaving?

<i>Lingewaard</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
Opvanglocatie	Alleen regio	Alleen regio	Alleen regio	Alleen regio
Activering	Alleen regio	Alleen regio	Alleen regio	Alleen regio
Vangnet bemoeizorg	Alleen regio	Alleen regio	Gemeente+regio	Gemeente+regio
Toeleiding naar zorg	Alleen regio	Gemeente+regio	Gemeente+regio	Gemeente+regio
Time-out voorziening	Alleen regio	Alleen regio	Alleen regio	Nee/Nvt

Vraag 18: Welke activiteiten biedt de gemeente en/of de regio waartoe de gemeente behoort, op het terrein van verslavingsbeleid?

<i>Lingewaard</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
Universele verslavingspreventie	Alleen regio	Gemeente+regio	Alleen regio	Gemeente+regio
Selectieve verslavingspreventie	Alleen regio	Gemeente+regio	Alleen regio	Gemeente+regio
Gebruiksruimte	Alleen regio	Alleen regio	Alleen regio	Alleen regio

Vraag 19: Hoeveel uitgaven (in Euro per inwoner) heeft de gemeente naar schatting in het voorgaande jaar uitgegeven aan de uitvoering van de Wmo voor de volgende IV3-functies?				
<i>Lingewaard</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
620 Maatschappelijke begeleiding en advies		16.29	19.58	24.48
622 Huishoudelijke verzorging		70.83	61.06	78.30
630 Sociaal-cultureel werk		15.31	28.30	32.70
652 Voorzieningen gehandicapten		54.36	51.39	50.75

8.6. Benutte documentatie

'Iedereen binnenboord, inclusief beleid in de praktijk', Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), 2010.

'De Kanteling financieel. Kosten en baten van een nieuwe aanpak in de Wmo', VNG, 2010.

'Kantelen in de Wmo. Handreiking voor visieontwikkeling en organisatieverandering', VNG, 2010.

'Welzijn Nieuwe Stijl', Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2010.

'Van zorg naar participatie. De overgang van de begeleiding naar de Wmo', VNG en G32, 2011

'De betekenis van nabijheid. Een onderzoek naar informele zorg in een volksbuurt', Lilian Linders, Universiteit van Tilburg, 2010.

'Vertrouwen houden in de buurt. Verval, ervaring en collectieve zelfredzaamheid in stadsbuurten', dr. Reinout Kleinhans en dr. Gideon Bolt, OTB/TU Delft, Universiteit Utrecht, Nicis Institute, 2010.

Briefadvies Bevrijdend kader voor de jeugdzorg, Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling, 2011.

'Hardwired tot connect: The new scientific case for authoritative community', Stephen J. Bavolek (Ed.), YMCA of USA, Dartmouth Medical School, Institute for American values.

Via de website van de VNG en ministerie van VWS voorbeelden van andere gemeenten, o.a.

'Startnotitie Wmo-beleid 2012-2015', gemeente Alphen aan de Rijn,

'Krachtige burgers, krachtige stad', gemeente Eindhoven

'Solidair, samen en solide', gemeente Nijmegen.

8.7. Verslag Participatiebijeenkomst 15 september 2011

Op 15 september 2011 is een participatiebijeenkomst gehouden. De avond was bedoeld om de speerpunten van het lokale gezondheidsbeleid (in kader van Wet publieke gezondheid) en het lokale beleid rondom de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) in de komende jaren te benoemen en de inbreng van inwoners, van het maatschappelijk veld en van zorgverleners te vragen.

Genodigd waren burgers en vertegenwoordigers (vrijwilligers en betaalde medewerkers) vanuit welzijn, gezondheidszorg, maatschappelijke dienstverlening, onderwijs, wijkplatforms, verenigingen. Daarnaast waren raadsleden uitgenodigd om als toehoorder aanwezig te zijn. De participatieavond is heel goed bezocht. Er waren zo'n honderd aanwezigen vanuit zeer diverse soorten instellingen, belangengroepen, verenigingen en op persoonlijke titel.

Na het openingswoord door wethouder Barth van Eeten zijn er korte inleidingen gehouden over het op te stellen Wmo-beleid en het gezondheidsbeleid. Daarna is er een presentatie en een interactief gesprek met deelnemers gehouden over de doorontwikkeling van de Beweegkuur c.q. de aansluiting tussen zorg- en beweegaanbod in Lingewaard. Vervolgens hebben aanwezigen door middel van stickers op stellingen en actiepunten hun voorkeuren, meningen en ideeën uitgesproken over het toekomstige beleid op het gebied van publieke gezondheid en Wmo. Hiermee is een indruk verkregen van de mening van de aanwezigen. Het aantal stickers dat is geplakt is niet geheel representatief aangezien men per persoon zelf kon bepalen hoeveel stickers werden gebruikt. Ten slotte is er gelegenheid geweest voor het verduidelijken van de ingebrachte ideeën en meningen en tevens voor discussie over de beleidvoornemens met de wethouder en met elkaar.

Over het algemeen heeft men positief gereageerd op de voorgenomen actiepunten van het Wmo- en gezondheidsbeleid. Daarnaast zijn aanvullende ideeën geopperd en opmerkingen geventileerd. In onderstaande tabellen zijn de scores en ideeën/opmerkingen weergegeven die de aanwezigen bij de actiepunten hebben vermeld. Daarnaast zijn de opmerkingen uit de plenaire discussie in de tabellen verwerkt onder de kop 'algemeen'. De uitkomsten zijn meegenomen bij het opstellen van het beleidsplan.

N.B. De uitkomsten over het lokaal gezondheidsbeleid zijn als bijlage bij dat beleidsplan opgenomen.

Speerpunt	Spreekt aan (groen)	Spreekt minder aan (rood)
WMO Randvoorwaarden: Openbare algemene voorzieningen		
Dit helpt:		
1. Openstelling schoolpleinen t.b.v. buiten spelen in de buurt/wijk/kern en ontmoeting / aangaan van sociale relaties	6 x	1 x
2. Openstelling sportvelden t.b.v. buiten spelen in de buurt/wijk/kern en ontmoeting / aangaan sociale van sociale relaties	5 x	
3. openbare ruimte die uitnodigt tot ontmoeting en het aangaan van sociale relaties (speeltuinen, groen, wandel- en fietsverbindingen)	12 x	
4. Bereikbaarheid, Toegankelijkheid, Bruikbaarheid (BTB) van publieke voorzieningen periodiek laten beoordelen door onafhankelijke partij	9 x	3 x
5. openbaar vervoer: ophogen alle bushaltes in Lingewaard (50% is al gedaan) t.b.v. toegankelijkheid bus voor minder mobiele	13 x	
Gemaakte opmerkingen en ideeën:		
Bij de stellingen:		
4. luisteren naar buurtbewoners, inschakelen gehandicaptenplatform		

Speerpunt WMO Randvoorwaarden: WONEN	Spreekt aan (groen)	Spreekt minder aan (rood)
Dit helpt:		
1. Woningbouw: nieuwe woningen bouwen en bestaande woningen opplussen volgens keurmerk levensloopbestendig bouwen	11 x (2 x neutraal)	
2. Inrichten woonzorgservicezones in samenwerking met partners uit wonen, welzijn en zorg	3 x	
3. Laagdrempelig vergunning verlenen voor plaatsen tijdelijke unit bij bestaande woningen t.b.v. vergemakkelijken van het bieden van mantelzorg	5 x	
4. Inzetten ICT en Domotica t.b.v. langer zelfstandig thuis wonen bij beperking Bijv. webcamverbinding met zorgcentrum om snel hulp ter plekke te laten zijn.	10 x (1 x neutraal)	2 x
Gemaakte opmerkingen en ideeën:		
Bij de stellingen:		
<ul style="list-style-type: none"> - veel nieuwe woningen bouwen, meer goedkope woningen - meer woningen in dorpen als Doornenburg en Gendt - liever grote verscheidenheid aan woningen bouwen in een wijk, opdat mensen binnen hun sociale omgeving kunnen verhuizen als hun situatie wijzigt 		

Speerpunt WMO: Sociale verbanden en Wederkerigheid	Spreekt aan (groen)	Spreekt minder aan (rood)
Dit helpt:		
1. Optimaal welzijnsaanbod; bloeiend verenigingsleven, voldoende activiteiten in de buurt (sociale steun en netwerken)	3 x	
2. Voor wat hoort wat: uitkeringsgerechtigden met grote afstand tot arbeidsmarkt zetten zich in ten behoeve van maatschappelijke doelen binnen de gemeente	8 x	2 x
3. De gemeente biedt ondersteuning aan mantelzorgers en vrijwilligers, als waardering voor het feit dat zij zich inzetten voor andere mensen.	12 x	
4. Website met afgebakende klussen per week, waar vrijwilligers flexibel op in kunnen springen afhankelijk van de hoeveel tijd die ze die week beschikbaar hebben.	9 x	
5. Buurtwerkplaats voor en door iedereen, met inzet van vrijwilligers, mensen met arbeidsbeperking en maatschappelijke stagiairs uit voortgezet onderwijs. Kan dienen als locatie voor dagbesteding en vrijetijdsbesteding voor diverse doelgroepen, o.a. buurtrestaurant, activiteiten, cursussen.	11 x	
Gemaakte opmerkingen en ideeën:		
Algemene discussie:		
vrijwilligerswerk kun je niet verplichten, maar vragen mag. Bijv. uitkeringsgerechtigden zijn vaak zelf ook kwetsbaar, wel gesprek aangaan, kijken wat mogelijkheden zijn voor vrijwillige inzet.		

Speerpunt WMO Wegwijs & Vraagverheldering Dit helpt:	Spreekt aan (groen)	Spreekt minder aan (rood)
1. Inwoners kunnen op een laagdrempelige manier activiteiten en aanbod van welzijnsvoorzieningen en gemeentelijke diensten vinden (bijvoorbeeld door een goed toegankelijke digitale wegwijzer / 'sociale kaart')	6 x	
2. Instanties werken samen bij het brengen van indicerende huisbezoeken waardoor mensen slechts eenmaal een bezoek ontvangen Toevoegingen: <ul style="list-style-type: none"> • betere samenwerking tussen gemeente en ergotherapeuten m.b.t. voorzieningen • 1 bezoek is te weinig, wel vanuit 1 instantie verhogen (?) 	9x	
3. Vaste contactpersoon per huishouden met ondersteuningsvraag: deze vaste contactpersoon brengt bij het eerste contact de volledige situatie van de betreffende persoon in beeld en bekijkt samen met de persoon wat de wensen en behoeften zijn, én wat de mogelijkheden zijn van de betreffende persoon en zijn/haar omgeving. Vervolgens wordt bekeken of ondersteuning nodig is, en zo ja, wat het resultaat van de ondersteuning is en wie die kan bieden. Bij inzet van meerdere dienstverleners regelt deze contactpersoon de onderlinge afstemming van de dienstverlening.	3 x	
4. Wijkgerichte netwerken van professionals (woningbouwcorporaties, huisartsen, wijkagent, onderwijs, thuiszorg, welzijns- en maatschappelijk werk) en vrijwilligers (o.a. uit wijkplatforms en buurtvereniging) signaleren individuen / gezinnen met een mogelijke ondersteuningsvraag.	11 x	
5. Om de twee jaar preventieve huisbezoeken aan 80-plussers t.b.v. informeren en signaleren	3 x	2 x (1 vindt het te weinig!)
6. Er is een casusoverleg tussen meerdere partijen binnen elke kern	4	1x
7. Het gemeentelijk WMO-loket en eerstelijns (huisartsen)zorg hebben goede contacten en stemmen activiteiten af	6 x	
8. De huisarts is goed bekend met en verwijst naar gemeentelijke preventieve en begeleidende voorzieningen (Opbouw goede ketenregie preventie, behandeling en begeleiding)	4 x	
Gemaakte opmerkingen en ideeën: Bij de stellingen: 5. het bezoeken van ALLE 80-plussers is niet nodig, dat gaat uit van de aanname dat leeftijd een indicatie is voor behoefte aan ondersteuning. Beter is maatwerk: bijvoorbeeld na 1 ^e bezoek bepalen of en wanneer een vervolgbezoek nodig is. Daarnaast wordt gewezen op het risico van het wekken van verwachtingen die niet kunnen worden waargemaakt. Gepleit wordt om meer aandacht te besteden aan de vaardigheid van mensen om hun leven naar eigen inzicht in te richten. 6. Hoeft niet per kern, gebruik bestaande netwerkoverleggen. 7 & 8. Geldt voor de hele 1e-lijn, niet alleen voor huisartsen Algemene discussie: Privacyreglementen kunnen uitwisseling van gegevens tussen organisaties belemmeren, waardoor samenwerking stopt. Dit kan opgelost worden door altijd aan de cliënt toestemming te vragen voor uitwisseling.		

Speerpunt WMO: Voorzieningen ter compensatie van een beperking Dit helpt:	Spreekt aan (groen)	Spreekt minder aan (rood)
1. Boodschappendienst met inzet van vrijwilligers, mensen met arbeidsbeperking en maatschappelijke stagiairs uit voortgezet onderwijs	13 x	
2. Klussendienst (klussen in en om huis, woningaanpassingen) met inzet van vrijwilligers, mensen met arbeidsbeperking en maatschappelijke stagiairs uit voortgezet onderwijs	7 x	
3. Formulierenbrigade: hulp voor iedereen met vragen over invullen formulieren met inzet van vrijwilligers en professionals	14 x	1 x
4. Was- en strijkproject met inzet van vrijwilligers en wasserijen	2 x	2 x
5. Een compleet aanbod van betaalde gemaksdiensten voor alle inwoners ongeacht beperking: contributie betalen voor korting op betaalde gemaksdiensten, (boodschappen, klussen, administratie, gezondheid en fit-zijn, oppas, beauty, ontspanning, uitleenmaterialen)	3 x	
6. Per kern / wijk werken diverse organisaties samen op het gebied van wonen, zorg en welzijn (van zorgaanbieder tot supermarkt, van voetbalvereniging tot huisarts, school tot ouderenorganisatie....)	9 x	
7. Scootmobielpool per kern (i.p.v. verstrekken individuele scootmobielen)		9 x
8. Buurtrestaurant waar mensen die zelf geen maaltijd meer kunnen klaarmaken kunnen samen eten (incl. haal- en brengservice door vrijwilligers)	7 x	
9. Vouchers verstrekken zodat mensen zelf kunnen kiezen wie de benodigde ondersteuning levert; de gemeente betaalt de gekozen dienstverlener per klant in plaats van een vaste subsidie per jaar.	4 x	
<p>Gemaakte opmerkingen en ideeën:</p> <p>Bij de stellingen: 3. gepleit wordt voor coaching door maatschappelijk werk of sociaal raadsliedenwerk 7. bekijk wie zijn/haar scootmobiel gebruikt, er staan er te veel ongebruikt in schuren</p> <p>Algemene discussie: Een scootmobielpool is geen goed idee, dat belemmert namelijk de zelfstandigheid en voedt de afhankelijkheid. Bijv. bij mooi weer in het weekend wil iedereen op hetzelfde moment een mobiel gebruiken. Beter idee is: scootmobielen jaarlijks oproepen voor onderhoud en daarbij de kilometerstand uitlezen. Dat wordt nu niet gedaan = gemiste kans.</p> <p>Scootmobielgebruikers trainen in rijvaardigheid (cursus, verkeersdiploma). Sommige mensen zijn te angstig, durven niet op fietspad vanwege bromfietzers. Daarnaast ook bekijken welk model verstrekt wordt afhankelijk van vaardigheden gebruiker (bijv. een langzamer model geven aan iemand met traag reactievermogen).</p> <p>Sleutelwoorden bij alle voorzieningen zijn: MAATWERK en VRAAGGERICHT</p>		